

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Til kontrollutvalets medlemmar:

Olaf Håkon Tørresen (leiar), Knut William Bygland (nestleiar), Olav Skeie (medlem),
Camilla Josefine Høibraaten (medlem), Eli Tomine Moe (medlem)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Tid/stad: Måndag 7. oktober 2024 kl. 09.00, kommunehuset,
kommunestyresalen

SAKSLISTE

- SAK 12/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 03.06.24
SAK 13/24 OVERORDNA REVISJONSSTRATEGI 2024 BYGLAND KOMMUNE
SAK 14/24 ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGA
SAK 15/24 RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL – BYGLAND KOMMUNE
SAK 16/24 BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I BYGLAND KOMMUNE 2025
SAK 17/24 NOTAT SAMARBEIDSAVTALE OM LEGETENESTEN MELLOM
BYGLAND OG EVJE OG HORNNES KOMMUNE
SAK 18/24 PLAN FOR EIGARSKAPSKONTROLL 2023 – 2024
SAK 19/24 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2023 - 2024
SAK 20/24 REVISOR ORIENTERAR

Orienteringar

Kommunedirektør er invitert frå starten av møte for å orientere om:

- Korleis jobbar Bygland kommune med nasjonale forventingar ? (Basert på ulike eksemplar på føringar, planer, retningslinjer mm.)

Fast post

Videre arbeid i kontrollutvalet:

Eventuelt

Referatsak:

Ref. 05/24 Tilsynsrapport Helsetilsynet – landsomfattende folkehelsestilsyn 2024

Bygland, 30. september 2024

Olaf Håkon Tørresen

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Leiar

Inger Lise Austrud
Utvallssekretær

Forfall og inhabilitet bes meldt til Inger Lise Austrud, tlf. 918 69 975 / ila@asekretariat.no

Kopi til: Ordførar, kommunedirektør, revisor, Jorunn S Tveiten, 1. varamedlem, Setesdølen
Varamedlemmar møter berre etter særskilt innkalling.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 12/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 12/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 03.06.24

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 03.06.24

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 03.06.24 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 03.06.24 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

BYGLAND KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

MØTEBOK

Møte nr. 03/24

Dato: 03.06.24 kl. 09.00 – 10.50

Stad: Kommunehuset, kommunestyresalen

<u>Til stades:</u> Olaf Håkon Tørresen, leiar Knut William Bygland, nestleiar Olav Skeie, medlem Camilla Josefine Høibraaten, medlem Eli Tomine Moe, medlem	<u>Andre til stades (heile eller deler av møtet):</u> Agder Kommunerevisjon IKS v/ Tommy Pytten, Tor Ole Holbek og Maren Stapnes Agder Sekretariat v/ Inger Lise Austrud Administrasjonen v/ kommunedirektør John Salve Sigridnes Ordførar Runar Granheim
--	--

Det var ikkje merknader til innkalling og saksliste.

SAKSLISTE

SAK 10/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 22.04.24

SAK 11/24 REVISOR ORIENTERAR

Orienteringar

Ordførar er invitert til å orientera om:

- ordførar og kommunestyrets forventningar til samarbeid og samhandling med kontrollutvalet.
- aktuelle saker eller andre ting ordførar ønsker å orientere om

Kommunedirektør er invitert for å orientera om:

- status på arbeidet med arbeidsmiljø
- rutine og praksis med oppfølging av politiske vedtak
- kommunens internkontroll.

Fast post

Videre arbeid i kontrollutvalget:

Eventuelt

Referatsak

Ref 04/24 Innkalling representantskapsmøte Setesdal Brannvesen IKS

Underskrift

Olaf Håkon Tørresen
Leiar

Kopi av møteboka sendes: Ordfører, kommunedirektør, revisor, Jorunn S Tveiten og Setesdølen

SAK 10/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 22.04.24

Vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 22.04.24 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 22.04.24

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 22.04.24 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 22.04.24 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

SAK 11/24 REVISOR ORIENTERAR

Handsaming i møte:

Rekneskapsrevisjon:

Revisor er i rute med forenkla etterlevelseskonsroll som har frist 30.06.24
Skal i gong med planleggingsfasen i rekneskapsåret.

Forvaltningsrevisjon:

Jobbar med gjennomgang av legevaktsamarbeid saman med kommunen.

Jobber med ROV (risiko og vesentlighetsvurdering). Denne vert lagt fram for kontrollutvalet i neste møte.

Revisjonen har motteke førespurnad på Prestneset og i samband med arbeidsmiljø og pågåande prosess i kommunen.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterer løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterer om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Fast post

Videre arbeid i kontrollutvalet: Neste møte i kontrollutvalet er 07.10.24

Eventuelt

Det blei teke opp forhold knytt til kommunal leige på serveringsstader og subsidiering. Har det vore sak på dette i kommunestyret og kva vedtak er gjort? Revisor undersøker dette til neste møte.

Kontrollutvalet inviterer kommunedirektør til neste møte for å orientere om:

- status på arbeidet med arbeidsmiljø
- korleis jobbar Bygland kommune med nasjonale forventningar til kommunane.
- status i oppfølging av politiske vedtak -sal av kommunal eigedom og kommunens forvaltning av kommunal eigedom

Referatsak

Ref. 04/24 Innkalling representantskapsmøte Setesdal Brannvesen IKS

Kontrollutvalet tek referatsaka til orientering

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 13/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 13/24 OVERORDNA REVISJONSSTRATEGI 2024 BYGLAND KOMMUNE

Vedlegg:

Overordna revisjonsstrategi 2024 frå Agder Kommunerevisjon IKS datert 16.08.24

Bakgrunn for saka:

I følgje kommunelova § 23-2, 1.ledd bokstav a, skal kontrollutvalet sjå til at kommunens rekneskap vert revidert på ein betryggande måte.

I forskrift om kontrollutval og revisjon §3 står det at kontrollutvalet skal halde seg løpande orientert om revisjonsarbeidet og mellom anna sjå til at:

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*

Orientering om overordna revisjonsstrategi og revisjonens risikovurdering er eit viktig ledd i kontrollutvalets arbeid med å følgje opp påse-ansvaret i forhold til rekneskapsrevisor.

Overordna revisjonsstrategi omfattar heile kommunen og beskriv revisjonens formål, foreløpig risikovurdering, kommunens økonomi, informasjon om kommunens risikostyring og økonomiske internkontroll, fastsetting av vesentlighetsgrense og revisjonsplan. Strategien er det overordna planleggingsdokumentet for gjennomføring av rekneskapsrevisjon.

Revisjonen vil gjennomgå revisjonsstrategien i møte og svare på eventuelle spørsmål.

Vurderingar:

Formålet med kontrollutvalets handsaming av overordna revisjonsstrategi er i hovudsak å ivareta kontrollutvalets påse-ansvar i forhold til rekneskapsrevisjon.

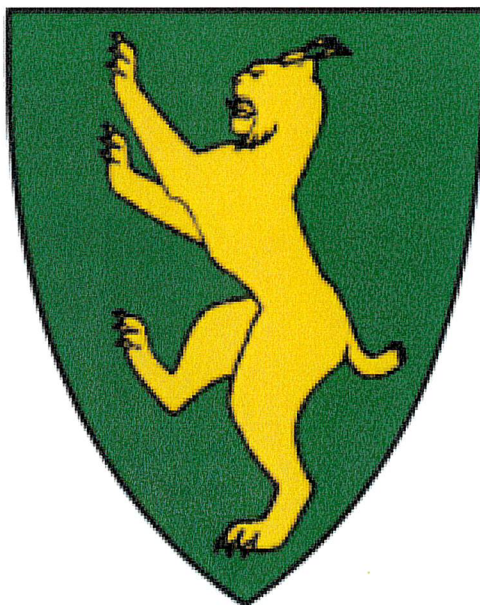
Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar overordna revisjonsstrategi 2024 for Bygland kommune til orientering.

OVERORDNET REVISJONSSTRATEGI

REGNSKAPSREVISJON 2024

BYGLAND KOMMUNE

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Revisjonens formål.....	3
3	Foreløpig risikovurdering.....	4
3.1	Kommunens økonomi.....	4
3.1.1	Drift	4
3.1.2	Investeringer.....	5
3.2	Viktige utfordringer.....	6
3.3	Kommunens risikostyring og økonomisk intern kontroll.....	6
4	Fastsettelse av vesentlighetsgrense	7
5	Revisjonsplan	7
6	Avslutning	7

1 Innledning

Formålet med dokumentet er å informere kontrollutvalget på et overordnet nivå om den revisjonsstrategi en har lagt for regnskapsåret 2024. I henhold til god revisjonsskikk er planen for revisjonen dynamisk for å ta hensyn til eventuelle endringer.

Revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i sitt arbeid. De bestemmelser / retningslinjer revisor skal følge består primært av:

- Kommuneloven av 22.06.2018 med forskrifter
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Internasjonale revisjonsstandarder (International Standards on Auditing – ISA)
- God kommunal revisjonsskikk

Revisjon av kommunen utgjør i henhold til kommuneloven tre hovedoppgaver:

- regnskapsrevisjon,
- forvaltningsrevisjon og
- eierskapskontroll.

I tillegg skal det utføres forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen..

Agder Kommunerevisjon IKS er valgt som revisor og skal levere disse tjenestene til kommunen.

Overordnet revisjonsstrategi er det overordnede planleggingsdokument for gjennomføring av regnskapsrevisjon. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å dokumentere tilstrekkelige og effektive revisjonshandlinger i forbindelse med regnskapsrevisjon. Revisjonsstandarden «ISA 300 Planlegging av revisjon av et regnskap» ligger til grunn for dette dokumentet.

Vi er av den oppfatning at denne overordnede revisjonsstrategien, sammen med våre øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, dekker kravene som stilles til dokumentasjon av vårt arbeid. Dette dokumentet er også utarbeidet slik at det kan hjelpe kontrollutvalget med å oppfylle sitt tilsyns- og påseansvar.

2 Revisjonens formål

Formålet med regnskapsrevisjon er å bekrefte at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Revisor konkluderer på regnskapsrevisjon gjennom revisors beretning. I revisors beretning uttaler revisor seg med høy, men ikke absolutt, sikkerhet om følgende forhold:

- om årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir det alt vesentlige dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bygland kommune per 31. desember, og at resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- om opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er i samsvar med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter
- om ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunen regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

I revisors beretning uttaler en seg også med moderat sikkerhet om følgende forhold:

- om det i årsberetningen er gitt dekkende redegjørelse for budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av midlene.

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av kommunen, dens virksomhet og omgivelser, herunder også kommunens interne kontroll. Revisor må også vurdere hvorvidt innhentet informasjon tyder på at det foreligger misligheter. Dette følger av «ISA 240 Misligheter og feil» at revisor gjennom revisjonen skal bidra til å forebygge og avdekke misligheter. Begrepet misligheter benyttes primært om tilsiktede handlinger. Det er særlig to typer tilsiktede handlinger som er relevante for revisor; uredelig regnskapsrapportering og underslag av eiendeler. Dersom det konstateres misligheter ved revisjon eller på annen måte, skal revisor straks sende en foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere avklart skal revisor sende nummerert brev til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren¹.

3 Foreløpig risikovurdering

Revisjonsstandarden «ISA 315 Identifisering og vurdering av risikoen for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser» inneholder krav for hvilke handlinger revisor skal utføre for å danne grunnlag for å identifisere og anslå risikoer for vesentlig feilinformasjon i regnskapet.

Revisor gjennomfører risikoanalyse av kommunen for å kartlegge om der er områder hvor det foreligger risiko som kan medføre vesentlige feil i regnskapet. Gjennom risikoanalyser vurderes risiko på de ulike områder, og resultatet av analysene har betydning for omfanget og valget av revisjonshandlinger som skal utføres.

Kommunen er en stabil virksomhet, med faste oppgaver som skal løses innenfor budsjettets rammer. Rammene for kommuner er avhengig av nivået på overføring fra statsbudsjettet (rammetilskudd og inntektsutjevning) og skatteinntektene.

3.1 Kommunens økonomi

3.1.1 Finansielle måltall

Det er i kommuneloven § 14-2 gitt at kommunestyret skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Kommunestyret vedtok i sak 105/19 følgende økonomiske måltall:

- Måltall for disposisjonsfond vert sett til minimum 15 % av driftsinntektene
- Måltall for langsiktig gjeld vert sett til maksimum 75 % av driftsinntektene

Per 31.12.23 fremkommer det følgende tall

Måltall	Fastsatt mål	Per 31.12.23	
Disposisjonsfond	Minst 15 %	22 %	Mål oppnådd
Langsiktig gjeld	Maksimum 75 %	64 %	Mål oppnådd

Kommunen har per 31.12.23 oppnådd alle sine vedtatte finansielle måltall. Av økonomi- og handsplan 2024-2027 fremkommer at man forventer at måltallene oppnås i hele perioden.

¹ Kommuneloven § 24-7

3.1.2 Drift

Kommunens driftsregnskap viste i 2023 et positivt netto driftsresultat på kr 24,2 mill., regulert budsjett for 2023 viser kr 15,5 mill.

Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi² anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet over tid bør utgjøre om lag 1,75 %.

Netto driftsresultat for Bygland kommune utgjorde 11%³ i 2023.

I økonomiplanperiodens år 2024-2027 forventes netto driftsresultat fra -2,1 mill til +1,0 mill.

3.1.3 Investeringer og finansiering

Kommunen har budsjettet med kr 7,3 mill. i investeringer i varige driftsmidler og kr 0,5 mill. i aksjer i 2024. Kr 5,2 mill. lånefinansieres, mva-kompensasjon kr 1,1 mill., det resterende dekkes av salg av varige driftsmidler.

De største investeringsprosjekter er:
(i hele 1 000 kr)

Prosjekt	2024
Nytt IKT system	850
Ny lastebil	625

Basert på erfaring fra tidligere års revisjon foreligger det ikke forhold som indikerer særskilt risiko knyttet til investeringer.

3.1.4 Langsiktig gjeld

Kommunens langsiktige gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser var på kr 134,3 mill. pr. 31.12.23. Kommunestyret har vedtatt et måltall om at langsiktig gjeld maksimalt bør utgjøre 75 % av driftsinntektene, per 31.12.23 utgjorde disse lån 64% av driftsinntektene. Det fremkommer av økonomiplan 2024-2027 at denne forventes å ligge mellom 65% og 70% i perioden.

Det er i 2024 budsjettet med låneopptak på 5,2 mill og det er budsjettet å betale kr 6,2 mill. i avdrag.

Kommunen holder seg innenfor kommunelovens bestemmelser om maksimal avdragstid.

3.1.5 Likviditet

For å ha god likviditet, bør kontantbeholdningen være minst 1/12 av omsetningen og forholdet mellom omløpsmidler og forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld bør ikke være lavere enn 2.

Kontantbeholdning per 31.12.2023 var kr 68,7 mill., og forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld var 4,2.

Kommunens likviditet synes tilfredsstillende.

² Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi – juni 2021

³ Av sum driftsinntekter

3.2 Viktige utfordringer

- Demografiske endringer, i årene fremover vil antallet eldre øke dramatisk
- Sterk nedgang i tallet på unge, og en sterk økning i tallet på eldre i kommunen sett mot gjennomsnittet på Agder
- Ikke bærekraftig kostnadsnivå i kommunen
- Høg rente gir økte renteutgifter på lån
- Usikkerhet knyttet til kraftinntekter fremover
- Økte krav, kompleksitet og forventning gir behov for tettere samarbeid med andre kommuner
- Levekårsutfordringer

3.3 Kommunens risikostyring og økonomisk intern kontroll

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen.

Den interne kontrollen kan igjen deles inn i følgende komponenter:

- Kontrollmiljø
- Kommunen risikovurderingsprosess
- Informasjonssystemer
- Kontrollaktiviteter
- Overvåking av kontroller.

KRD kom i 2010 ut med 85 anbefalinger til styrket egenkontroll i kommuner og kommuner. KS har gitt veiledninger⁴ til bruk for kommunens arbeid med intern kontroll basert på disse anbefalingene.

Bygland kommune har etablert interne kontrollrutiner på en rekke områder. Revisor gjennomgår disse løpende de gjennom året i revisjonsarbeidet. Vesentlige rutiner for vårt arbeid er kommunens interne retningslinjer, regnskaps -og budsjettoppfølging og rutiner rundt attestasjon og anvisning. Kommunedirektøren gir årlig tilbakemelding på den interne kontrollen i sitt svar på forespørsel til ledelsen fra revisjonen.

Det rapporteres fra kommunedirektøren til kommunestyret i to tertialrapporter i tillegg til årsregnskapet.

---

⁴ Orden i eget hus – Kommunedirektørens egenkontroll, april 2020

4 Fastsettelse av vesentlighetsgrense

Revisor skal ikke være opptatt av bagatellmessige forhold, og vil planlegge å utføre revisjonen med sikte på å avdekke eventuelle vesentlige feil eller mangler. Det følger av «ISA 320 Vesentlighet ved planlegging og gjennomføring av en revisjon» at revisor ved utarbeidelse av den overordnede revisjonsstrategien skal fastsette en vesentlighetsgrense for regnskapet totalt sett. Med vesentlig menes her at årsregnskapet ikke inneholder feilinformasjon som ville fått brukerne av årsregnskapet til å treffe en annen beslutning dersom feilinformasjonen ikke var tilstede.

Vesentlighetsbegrepet brukes av revisor både ved planlegging og utførelse av revisjon. Begrepet er også sentralt ved evaluering av virkningen av identifisert feilinformasjon på revisjonen og av eventuell ikke-korrigert feilinformasjon i regnskapet. Vesentlighetsgrensen er sentral ved utarbeidelse av en konklusjon på regnskapet. I en normal revisjonsberetning sier revisor at *«årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling.*

5 Revisjonsplan

Med basis i overordnet revisjonsstrategi blir det utarbeidet revisjonsplan. Revisjonsplanen angir de enkelte revisjonshandlinger som revisor skal utføre. Revisjonsplanen er revisjonens interne arbeidspapirer og skal ikke behandles politisk.

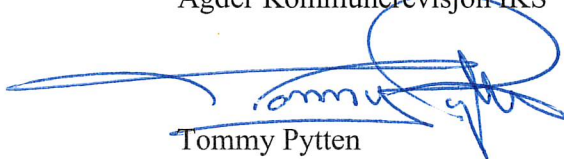
6 Avslutning

Den overordnede revisjonsstrategiens risiko- og vesentlighetsvurderinger bygger på en foreløpig vurdering av bl.a. erfaring, historisk regnskapsmateriell og den interne kontroll som foreligger.

Det videre arbeidet med regnskapsrevisjonen kan avdekke forhold som kan medføre endringer i revisjonsstrategien. Vesentlige endringer dokumenteres.

Kristiansand, 16. august 2024

Agder Kommunerevisjon IKS

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 14/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 14/24 ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGA

Vedlegg:

Attestasjonsuttale frå Agder Kommunerevisjon IKS datert 26.06.24

Bakgrunn for saken:

Revisor har utført eit attestasjonsoppdrag i samband med Bygland kommunes etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til området egenandel for bebuarar på institusjon - langtidsopphold.

Følgande forhold er kontrollert:

- *Har kommunen fastsatt rutiner for etterberegning av betalingssatser for beboere på institusjon?*
- *Gjennomfører kommunene årlige etterberegning av betalingssatser for beboere på institusjon når skatteoppgjøret foreligger?*
- *For de kontrollerte sakene har kommunen gjennomført tilbakebetaling ved avdekket for mye betalt egenandel/har kommunen krevd tilleggsbetaling ved avdekket for lite betalt egenandel?*

Uttalen gjev moderat sikkerheit for konklusjonen, altså er det ikkje like strenge beviskrav som til ei revisjonsberetning.

Saksopplysingar:

Kommunestyret skal sjå til at uavhengig instans med kunnskap om økonomiforvaltninga vurderer rutineane. Kommunestyret skal og sjå til at slike rutinar er etablert og overhaldd. Kontrollutvalet er kommunestyrets tilsynsorgan og det ligg til utvalet å føre tilsyn med kommunens forvaltning på kommunestyrets vegne.

For øvrig er revisors konklusjon som følger:

Konklusjon:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Iveland kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte bestemmelsene i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester §3, 6 ledd om årlig kontrollberegning av egenandelens størrelse ved langtidsopphold.

Vurderingar:

Forenkla etterlevelseskontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, men kan sjåast på som eit supplement. For kontrollutvalets del er ansvaret avgrensa til å sjå til at det vert gjennomført, og halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurdering samt resultat frå kontrollen.

Forenkla etterlevelseskontroll styrker kontrollutvalets grunnlag for ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltninga er i samsvar med føresegner og vedtak. Kommunedirektør er ansvarleg for å etablere administrative rutinar som sørger for at økonomiforvaltninga er i tråd med føresegner og vedtak, og at økonomiforvaltninga er gjenstand for betryggande kontroll.

Revisor vil i møtet orientere om resultatet av forenkla etterlevelseskontroll og svare på eventuelle spørsmål.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar revisors attestasjonsuttale frå forenkla etterlevelseskontroll til orientering.

Til kontrollutvalget i Bygland kommune

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Bygland kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Egenandel for beboere på institusjon - langtidsopphold.

Kontroll av etterlevelse av forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3, 6 ledd om årlig kontrollberegning av egenandelens størrelse ved langtidsopphold.

Vi har kontrollert følgende forhold:

- Har kommunen fastsatt rutiner for etterberegning av betalingssatser for beboere på institusjon?
- Gjennomfører kommunene årlige etterberegning av betalingssatser for beboere på institusjon når skatteoppgjøret foreligger?
- For de kontrollerte sakene har kommunen gjennomført tilbakebetaling ved avdekket for mye betalt egenandel/har kommunen krevd tilleggsbetaling ved avdekket for lite betalt egenandel?

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetsstyring (ISQM 1 Kvalitetsstyring for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Agder Kommunerevisjon IKS et tilstrekkelig kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

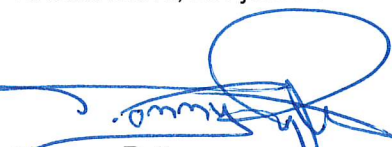
Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Bygland kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd de kontrollerte bestemmelsene i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3, 6 ledd om årlig kontrollberegning av egenandelens størrelse ved langtidsopphold.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Bygland kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Kristiansand, 26. juni 2024

Tommy Pytten
statsautorisert revisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 15/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

**SAK 15/24 RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL – BYGLAND KOMMUNE**

Vedlegg:

Risiko og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 06.09.2024

Bakgrunn for saka:

I kommunelova § 24-9 står det følgande om revisors oppgåve:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Saksframstilling:

Ansvaret for oppgåva er lagt til rekneskapsrevisor og det er i lova lagt opp til ein uttale på utført arbeid med moderat sikkerheit.

Det kjem fram av risiko- og vesentlighetsvurderinga at revisor etter ei samla vurdering har valt ut området kapitalvarer – justering, for kontroll av følgande forhold:

- *Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-2.*
- *Dokumentasjon av bruken av kapitalvarer, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3*
- *Tilfredsstillende rutine for oppbevaring av dokumentasjon knyttet til anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, da det her foreligger inntil 15 års oppbevaringstid, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3, 3. ledd.*

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalet innan den fristen som lova har satt, 30. juni 2023. Rekneskapsrevisor vil vere til stades i møtet.

Vurdering:

Forenklet etterlevelseskontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, men kan sjåast på som eit supplement. For kontrollutvalets del er

ansvaret avgrensa til å sjå til at det gjennomførast, og halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurderinga, samt resultatata frå kontrollen.

Forenklet etterlevelseskontroll styrkar kontrollutvalets grunnlag for ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltninga foregår i samsvar med føresegner og vedtak.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga i Bygland kommune til orientering.

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL ØKONOMIFORVALTNINGEN 2024 – BYGLAND KOMMUNE – RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

1. Bakgrunn

Forenklet etterlevelseskontroll er hjemlet i kommuneloven § 24-9 og angir følgende oppgave til revisor:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko - og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30.juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Denne bestemmelsen ble tatt inn i loven da kontroll av økonomiforvaltningen forsvant som fast del av regnskapsrevisjonen etter endring av revisjonsforskriften i 2004. Utvalget som la frem NOU 2016: 4 Ny kommunelov uttalte bla. *«Målsettingen med å innta denne oppgaven er å etablere et system i forlengelsen av den finansielle revisjonen, med enkle og jevnlig kontrollere som i større grad kan fange opp betydelige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen.»*

Det er i forarbeidene presisert dette skal være en oppgave som skal løses med begrenset ressursbruk, og det skal avgis en uttalelse med moderat sikkerhet, i motsetning til revisjonsberetningen som avgis med høy sikkerhet. Denne oppgaven skal ikke være en erstatning for kommunens internkontroll, men kan bidra til å forbedre internkontrollen.

Det er kommunen som juridisk enhet som er vurderingsenhet, da kommunen ikke har noen kommunale foretak, gjelder dette kun kommunen

2. Økonomiforvaltningen – områder som omfattes av kontrollen

Etterlevelseskontrollen skal rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon etter kommuneloven § 24-5.

I den finansielle revisjon skal revisor rette sin kontroll mot den delen av internkontrollen som har betydning for å kunne utarbeide et årsregnskap uten vesentlige feil. I merknadene til kommuneloven § 24-6 første ledd slås det fast at bestemmelsen ikke krever at revisor skal utføre revisjonshandlinger knyttet til den økonomiske internkontrollen utover det som er nødvendig for å kunne uttale seg om årsregnskapet.¹

Avgrensning av hvilke områder revisor skal se på gjennom den finansielle revisjonen innebærer at de øvrige områder av den økonomiske internkontrollen skal revideres vha forenklet etterlevelseskontroll eller at kontrollutvalget igjennom sitt bestilleransvar ber om en gjennomgang på dette området.

Kommunelovens kapittel 14 Økonomiforvaltning og kapittel 15 Selvkost gir en vid definisjon av økonomiforvaltningen.

Aktuelle områder som kan underlegges forenklet etterlevelseskontroll er:

- Finansforvaltning
- Selvkostområder
- Offentlige anskaffelser
- Offentlig støtte
- Beregning av driftstilskudd til private barnehager
- Andre tilskudd /overføringer til private
- Kontraktsoppfølging

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse eller virkninger. Vurdering av disse forhold faller inn under forvaltningsrevisjon.

3. Risiko – og vesentlighetsvurdering

Bygland kommune har vedtatt en rekke reglementer og retningslinjer som har betydning for økonomiforvaltningen. Vi har i vår risikovurdering tatt for oss de områder som har stor betydning for kommunen, og dens innbyggere og foretatt en overordnet risikovurdering.

Vurderingen er ikke foretatt på samtlige områder, men på de områder vi har vi ansett relevante og aktuelle.

---

¹ Prop. 46 L (2017-2018) side 409

- **Selvkost**

Dette er de områder som det i lov eller forskrift er fastsatt at gebyrer ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten. Dette omfatter:

- Renovasjon
- Vannforsyning
- Avløpshåndtering
- Tømming fra slamavskillere
- Plan- og byggesaksbehandling
- Oppmåling og matrikkelføring
- Feietjeneste

Beregning av selvkost er fom 1.1.20 lov- og forskriftsbestemt. Tidligere forelå det kun retningslinjer for hvordan disse skulle beregnes. Det foreligger ingen realitetsendring i hvordan dette skal beregnes sett i forhold til tidligere.

Risikovurdering

Selvkostområder utgjør en betydelig del av kommunen aktivitet. Erfaring fra gjennomførte kontroller er at det er avdekket få feil. De feil som er avdekket har hatt uvesentlig betydning for kommunens innbyggere.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få ubetydelig / mindre alvorlig konsekvenser.

- **Offentlige anskaffelser**

Kommunen er underlagt lov om offentlige anskaffelser med forskrift. Denne loven skal bidra til effektiv bruk av ressurser. Dette er et komplisert regelverk som stiller krav til kompetanse og kapasitet i kommunen. Årlig foretar kommunen betydelige innkjøp.

Det ble i 2019 gjennomført forenklet etterlevelseskontroll på dette området. Det ble avgitt modifisert konklusjon på kontrollen. Dette ble kommunisert i brev nr. 1/20 til kontrollutvalget.

Kommunen har iverksatt tiltak etter kontrollen ble gjennomført.

Risikovurdering

Vi vurderer det som sannsynlig at det foreligger avvik her og at avvik kan få mindre alvorlige konsekvenser. Risikoen for avvik vurderes størst på anskaffelser mellom kr 100 000 som er grensen for anskaffelseslovens virkeområde¹ og 1,4 mnok som er terskelverdien for vare og tjenestekontrakter.² Dette basert på at slike anskaffelser ofte gjøres av ansatte i kommunen med ulik innkjøpskompetanse. Det ble modifisert konklusjon ved gjennomgangen i 2019.

---

² Forskrift om offentlige anskaffelser § 5-3 (1)

- **Finans – og gjeldsforvaltning**

I Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner uttaler utvalget at: «Finans - og gjeldsforvaltningen er et område med potensiell stor risiko, som man lokalt må ha god styring og kontroll med».

Finansiell risiko omfatter alle former for finansiell risiko, slik som kredittrisiko, kursrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko osv.

Det fremkommer av kommuneloven³ at kommunestyret skal vedta et finansreglement som skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen.

Det er i finansforskriften gitt krav til innhold i finansreglementet. Kommunestyret vedtok i sak 64/19 finansreglement for Bygland kommune. Ifht krav i finansforskriften ble det foretatt en ekstern kvalitetssikring av dette før det ble vedtatt.

Risikovurdering

Det er betydelige midler som forvaltes, deler av finansreglementet var gjenstand for forenklet etterlevelseskontroll i 2020, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

Historisk har det vært få / ubetydelige avvik her.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få mindre alvorlig / alvorlige konsekvenser.

- **Kapitalvarer – justering**

Merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrifter

Lovgivningen på dette området er detaljert og krever god kompetanse for å kunne oppfylle alle de krav som er stilt i lovgivningen.

Kommunen har betydelige investeringer i fast eiendom (kapitalvare). Det er i avgiftslovgivningen lagt opp til at kompensasjon / fradrag for merverdiavgift skal gjenspeile bruk av kapitalvaren avgiftsmessig sett. Dette innebærer at ved anskaffelse av en kapitalvare er det stilt krav til hva som må dokumenteres for å sikre at merverdiavgift blir korrekt behandlet ved endret bruk av kapitalvaren, f.eks. at et bygg som er oppført til å benyttes i egen virksomhet (f.eks. lokaler til administrasjonen) endrer bruk, en velger å selge dette bygget ut til f.eks. et interkommunalt selskap eller private aktører.

En kan her, om en ikke har all nødvendig dokumentasjon på plass, risikere å tilbakebetale tidligere kompensert / fradragført merverdiavgift.

Risikovurdering:

Området er regulert i merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrift. Det er et område som er detaljregulert, og som stiller høye krav til dokumentasjon. Risikoen er liten /fraværende om kommunen har uendret bruk av sine investeringer. Dersom bruk endres (avgiftsmessig sett) kan mangler på området få betydelige konsekvenser beløpsmessig.

Det ble foretatt kontroll her i 2022, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

---

³ Kommuneloven § 14-13.

Det vurderes at det er middels sannsynlig at feil vil inntreffe, og at konsekvensen vil være alvorlige.

- **Egenandel for beboere på institusjon - langtidsopphold**

Ved langtidsopphold skjer egenbetaling på bakgrunn av størrelsen på beboers inntekt, ikke faste satser som ved korttidsopphold. Egenandelen beregnes med bakgrunn i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 3.

Vederlagsberegning kan være krevende fordi forskriften er knapp, og den reiser kompliserte spørsmål både av økonomisk og juridisk art. Kommunen må ha tverrfaglig kompetanse og gode rutiner for vederlagsberegning.

Dersom beboerens økonomiske situasjon endrer seg vesentlig, eller tidligere vedtak viser seg å bygge på uriktige opplysninger, skal saken opp til ny vurdering.

Dersom skatteoppgjøret fra foregående år viser at det ikke er beregnet riktig egenandel, skal det skje et etteroppgjør.

Beboere på institusjon er ofte mennesker med nedsatt kapasitet til å følge opp egen økonomi, det er derfor ekstra viktig at kommunen sørger for betryggende kompetanse, oppfølging og internkontroll rundt behandlingen av slike saker.

Området var gjenstand for forenklet etterlevelseskontroll i 2023, uten at det ble avdekket vesentlige avvik.

Risikovurdering:

Området er regulert i egen forskrift, og det er kompliserte spørsmål av både økonomisk og juridisk art, som stiller høye krav til saksbehandlers kompetanse. Sannsynligheten for at feil kan oppstå vurderes å være middels.

Konsekvensen for kommunens regnskap vurderes å være lav, men feil beregning av oppholdsbetaling kan få betydelige konsekvenser for beboere. Dette sammen med at gruppen som bor på institusjon ofte har nedsatt kapasitet til å følge opp egen økonomi gjør at feil på individnivå kan bli vesentlige for enkeltpersoner.

Det ble foretatt kontroll her i 2023, og det ble ikke avdekket vesentlige avvik.

Det vurderes at det er middels sannsynlig at feil vil inntreffe, og at konsekvensen kan være alvorlige.

4. Tidligere gjennomførte etterlevelseskontroller

2019:

Offentlige anskaffelser

2020:

Finansforvaltning, finansreglementets kapittel 3 «Retningslinjer for forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler».

2021:

Tiltakspakker koronaepidemien.

2022:

Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer.

2023:

Egenandel for beboere på institusjon - langtidsopphold

5. Område hvor det foretas forenklet etterlevelseskontroll i 2024

Det fremkommer av God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen punkt 7:

«Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.»

Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

Etter en samlet vurdering har revisjonen valgt ut området: Overholdelse av regelverket for offentlige anskaffelser- protokollplikt ved kjøp av varer og tjenester mellom 0,1 mnok og 1,4 mnok⁴.

Kriteriene er hentet fra «Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-1», samt veileder til reglene om offentlige anskaffelser kapittel 5.2.2.

Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

- Er vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnet i en protokoll?
- Er det gjennomført en frivillig kunngjøring av konkurransen?

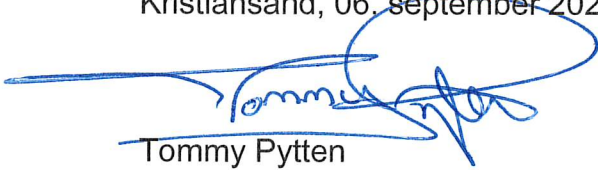
⁴ EØS terskelverdi er definert i forskrift om offentlige anskaffelser § 5-3 (1)

6. Rapportering til kontrollutvalget

Forenklet etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltningen vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalget innen den frist som loven har satt, 30. juni 2025. Rapportering skjer med kopi til kommunedirektør.

Kontrollen vil bli utført i samsvar med God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen.

Kristiansand, 06. september 2024

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

Vedlegg:

Vedlegg 1 Oversikt over risiko og vesentlighetsvurdering

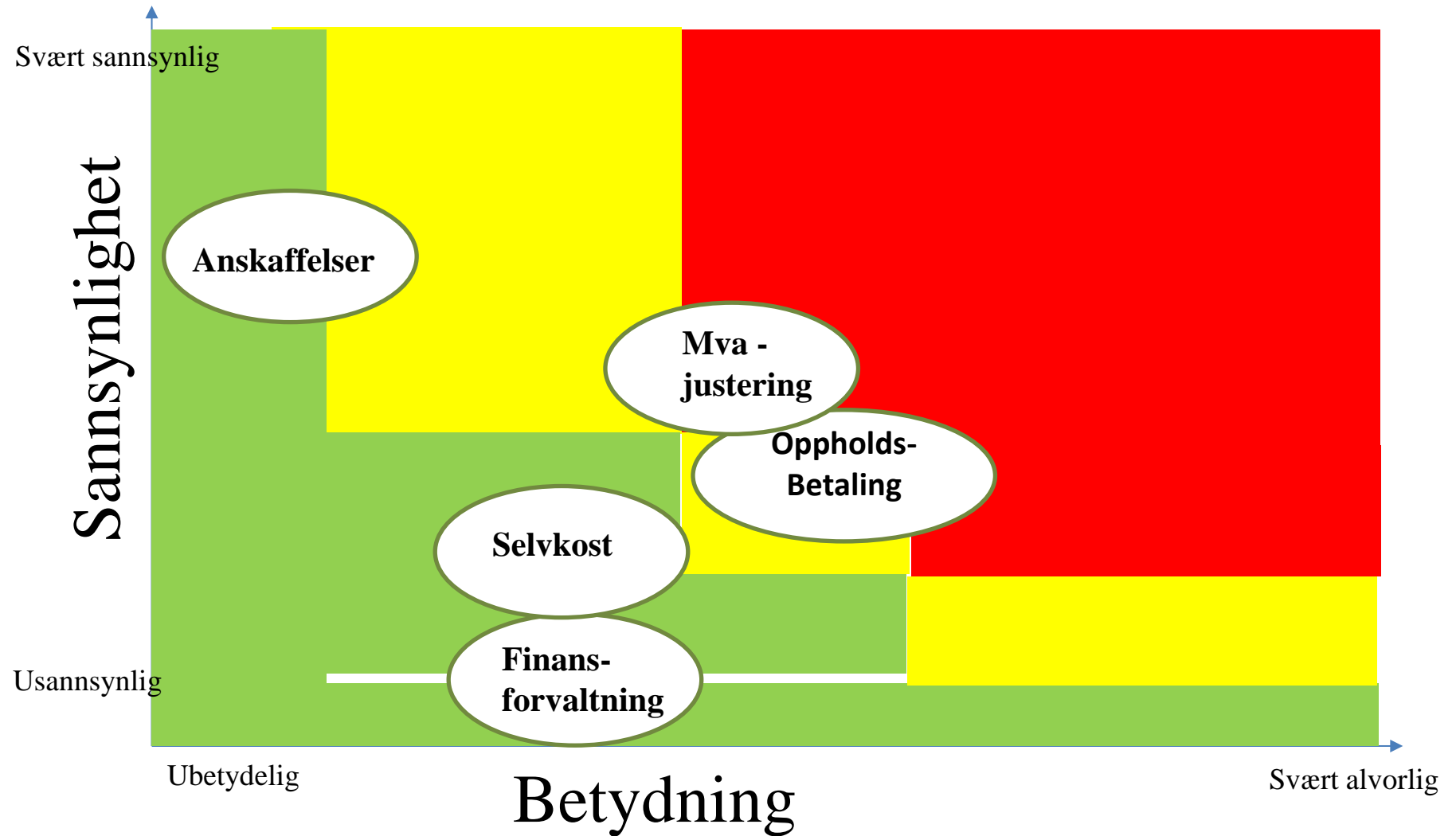
Vedlegg 2 Definisjon av begreper

Kopi: Kommunedirektør

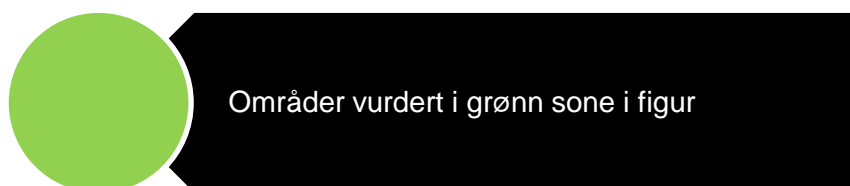
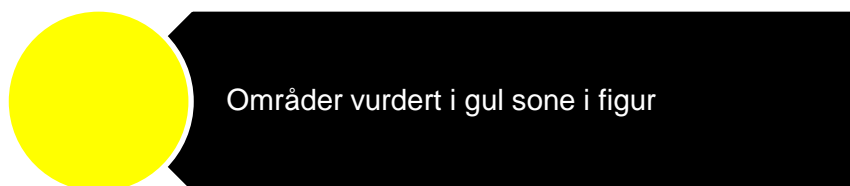
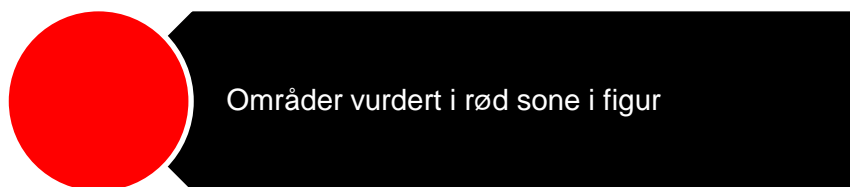
Vurdering

Områder som vurderes kontrollert	Sannsynlighet for at avvik kan forekomme	Betydning (beløpsmessig)
Offentlige anskaffelser	Høy	Lav
Merverdiavgift- justering	Middels	Middels
Oppholdsbetaling	Middels	Høy (for enkeltpersoner)
Selvkost	Lav	Middels
Finansforvaltning	Lav	Middels

VEDLEGG 2 : DEFINISJON AV BEGREPER

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Valideringsord	Beskrivelse
Ubetydelige konsekvenser	Uvesentlig, ingen som vil henge seg opp i manglende etterlevelse
Mindre alvorlige konsekvenser	Rammer få, eller flere i liten grad
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig
Meget alvorlige konsekvenser	Meget alvorlig, gjelder mange
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt, svært alvorlig. Rammer mange i stor grad

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 16/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: WG

**SAK 16/24 BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I BYGLAND KOMMUNE
2025**

Vedlagte saksdokument:

1. Vedteke budsjett for Agder Sekretariat
2. Agder Kommunerevisjon IKS – delbudsjett Bygland 2025

Bakgrunn for saka:

Kommunen skal ha ei forsvarleg revisjonsordning og eit uavhengig sekretariat. Budsjettframlegget inneheld difor lovpålagte oppgåver. Budsjettframlegget er delt inn i 3 hovudgrupper; kontrollutvalet sine utgifter, utgifter til revisjonstenester og til sekretariat.

Kommunal- og Moderniseringsdepartementets Veileder om kontrollutvalets rolle og oppgåver s. 16, seier bl.a. at: Kontrollutvalet skal utarbeide framlegg til budsjett. I budsjettet må kontrollutvalet synleggjere kontrollutvalets eigne kostnader og kostnader knytt til revisjonsaktiviteter.

Videre står det noko om kven som kan gjera endringar i kontrollutvalets budsjett: Budsjettframlegg frå kontrollutvalet kan berre endrast av kommunestyret.

Grunnen til at kontrollutvalets budsjett er i ei særstilling, er at utvalet skal vere fritt og uavhengig av dei organa som utvalet skal kontrollere. Kontrollutvalets budsjettframlegg skal difor uendra følgje det samla budsjettframlegget til kommunestyret, slik at kommunestyret ved budsjetthandsaminga har naudsynt informasjon om kva for eit budsjett kontrollutvalet treng for å utøve sin funksjon. Når det gjelder betaling for tenester som vert kjøpt av revisjonsselskapet og sekretariatet for kontrollutvala, vert desse fastsett av hhv. representantskapet for revisjonen og av styret for sekretariatet og kan berre endrast av desse.

Agder Sekretariat, vedteke budsjett.

Driftstilskotet skal dekke den normale aktiviteten i kontrollutvalet, frå sakshandsaming til utsending av innkallingar og utskrifter, oppfølging av kontrollutvalets vedtak, arkivhald med meir.

Agder Sekretariat KO er omdanna til eit kommunalt oppgavefelleskap og det er representantskapet som har fastsett budsjettet for 2025.

Agder Sekretariat KO har 13 eigar- og deltakarkommunar etter kommunesamanslåingane frå 01.01.20, medan det tidlegare var 16 kommunar.

Tidlegare auke i budsjettet har ikkje vore stilstreккеleg for å få økonomien i balanse etter tidlegare år med nullvekstgifter og auka lønns- og prisvekst. Dei seinare åra har vi tært på

fondsmidlane (tidlegare års overskot) for å gjere opp rekneskapen. For å kome i balanse i 2025, må etterslepet dekkjes inn og det må derfor leggst inn ei inntektsauke i budsjettet høgare enn forventa pris- og lønnsvekst for 2025.

Ein har tatt utgangspunkt i rekneskapstal for 2023, tillagt lønns- og prisvekst for 2024, samt forventa vekst for 2025.

I samband med organisasjonsendring frå §27-samarbeid etter gamal kommunelov til kommunalt oppgåvefellesskap etter ny kommunelov med verknad frå 01.11.23, er det også innført ny modell for fordeling av sekretariatets utgifter. Kriteria for fordeling av utgiftene er ein fast andel, samt ein variabel del som vert berekna med utgangspunkt i antal innbyggjarar og antal møte i kontrollutvala. Det foretast avrekning året etter budsjettåret slik at sekretariatets utgifter vert fordelt ut frå avlagt rekneskap og oppdaterte tall for antal innbyggjarar og antal avholdte møte.

Det er budsjettert med fem (5) møter i kontrollutvalet i 2025.

Den nye beregningsmodellen medfører at driftstilskotet for Bygland kommune til Agder Sekretariat vert auka frå kr. 157.000 i 2024 til kr. 178.000 i 2025, jf. forklaring ovanfor.

Deltakartilskotet for 2025 vert fordelt som følger etter ny fordelingsmodell:

Tabell: Utvikling i deltakartilskott

Deltakarkommune	Tilskot 2025 (B)	Tilskot 2024	Tilskot 2023
Evje og Hornnes	199.000	175.000	151.000
Bygland	178.000	157.000	151.000
Bykle	178.000	156.000	151.000
Farsund	244.000	216.000	196.000
Flekkefjord	240.000	211.000	196.000
Hægebostad	183.000	161.000	151.000
Iveland	180.000	158.000	151.000
Kvinesdal	216.000	190.000	179.000
Lindesnes	362.000	319.000	325.000
Lyngdal	264.000	233.000	234.000
Sirdal	184.000	161.000	151.000
Valle	179.000	157.000	151.000
Åseral	176.000	155.000	151.000

*) Avrunda til næraste hele 1000 kr.

For nærare informasjon vises det til vedlagte budsjettsak for Agder Sekretariat.

Agder Kommunerevisjon IKS:

I medhald av lov om interkommunale selskap § 18 og 20 skal representantskapet vedta budsjett for komande kalenderår og ei gong i året vedta selskapets økonomiplan.

I medhald av selskapsavtalen ligg det til representantskapets mynde å vedta budsjett og økonomiplan, herunder å bestemme den nærmare fordelinga av utgifter på den enkelte kommune og verksemd. Vedteke budsjett/økonomiplan skal sendast eigarane innan 10. oktober før budsjettåret for innarbeiding i deltakarkommunens årsbudsjett.

Sekretariatet har motteke delbudsjett for 2025 frå Agder Kommunerevisjon IKS. Der det er lagt inn ei auke i tilskotet til revisjonen frå kr 625 000 til kr 657 000, som er ei auke med 5,1 % frå året før.

I tillegg kjem kr 59 500 til forenkla etterlevelseskontroll. Samla revisjonstilskot for 2024 utgjer dermed kr 716 500.

Tilskotet skal dekke rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll m.m.

For ytterlegare informasjon om budsjettet syner ein til det vedlagte delbudsjett frå revisjonen.

Revisjonen vil vere til stades i møte og kan kommentere budsjettet ytterlegare og svare på eventuelle spørsmål.

Kontrollutvalet sine utgifter:

Budsjettet for kontrollarbeidet skal omfatte kontrollutvalets samla verksemd.

Alle postar under kontrollutvalets arbeid foreslås beholdt uendra frå 2024.

Budsjettframlegget:

Det framlagte budsjettframlegg for kontrollarbeidet bygger på:

- Førre års budsjetttramme
- Delbudsjett Bygland for Agder Kommunerevisjon IKS for 2025
- Vedteke budsjett for Agder Sekretariat for 2025

Kontrollbudsjett Bygland kommune	Budsjettframlegg 2025	Vedteke budsjett 2024
Tilskot til revisjonen	Kr. 716.500	Kr. 681.500
Kommunen sin del av sekretariatstenester	Kr. 178.000	Kr. 157.000
Kontrollutvalets utgifter:		
Møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste m.m.	Kr. 25.000	Kr. 25.000
Kurs og opplæring:	Kr. 40.000	Kr. 40.000
Beverting:	Kr. 5.000	Kr. 5.000
Andre konsulenttenester: (ekstra ressursar til forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll mv.)	Kr. 70.000	Kr. 70.000
Totalbudsjett	Kr. 1.034.500	Kr. 978.500

Framlegg til vedtak:

1. Kontrollutvalet tilrår en budsjetttramme for kontrollarbeidet i Bygland kommune for 2025 på kr 1 034 500
2. Kontrollutvalets budsjettframlegg skal uendra følge det samla budsjettframlegget for kommunen til kommunestyret.

AGDER SEKRETARIAT KO – REPRESENTANTSKAPET

UTSKRIFT AV MØTEBOK

Mandag 16. september 2024

SAK 02/24 ØKONOMIPLAN 2025 – 2028 MED ÅRSBUDSJETT FOR 2025

Behandling i møtet:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Representantskapet fattet følgende vedtak:

- Representantskapet vedtar økonomiplan 2025-2028 med et årsbudsjett for 2025 på kr. 2 783.000.*
- Utgiftene fordeles mellom deltakerkommunene som følger:*

<i>Evje og Hornnes</i>	<i>Kr. 199.000</i>
<i>Bygland</i>	<i>Kr. 178.000</i>
<i>Bykle</i>	<i>Kr. 178.000</i>
<i>Farsund</i>	<i>Kr. 244.000</i>
<i>Flekkefjord</i>	<i>Kr. 240.000</i>
<i>Hægebostad</i>	<i>Kr. 183.000</i>
<i>Iveland</i>	<i>Kr. 180.000</i>
<i>Kvinesdal</i>	<i>Kr. 216.000</i>
<i>Lindesnes</i>	<i>Kr. 362.000</i>
<i>Lyngdal</i>	<i>Kr. 264.000</i>
<i>Sirdal</i>	<i>Kr. 184.000</i>
<i>Valle</i>	<i>Kr. 179.000</i>
<i>Åseral</i>	<i>Kr. 176.000</i>
- Det foretas avregning i tråd med samarbeidsavtalen etter at årsregnskapet for 2025 foreligger.*

Saksfremstilling:

Saksbehandler Willy Gill

Vedlegg:

Generelt:

Året 2025 er det 21. driftsåret i Agder Sekretariat. Sekretariatet er vedtatt omdannet til kommunalt oppgavefellesskap KO med virkning fra 01.11.23. Nytt fra og med i år er at nyvalgt representantskap for fastsetter økonomiplan med årsbudsjett for 2025.

Agder Sekretariat har 13 eier- og deltakerkommuner etter kommunesammenslåingene fra 01.01.20, mens det tidligere var 16 kommuner.

Selskapet hadde nullvekst i budsjettene i flere år. I budsjettet for 2022 ble det lagt inn en økning for å kompensere for pris- og lønnsvekst fra 2022 til 2023, samt for å delvis kompensere for tidligere års nullvekst. Særegent for 2022 var tilbakebetaling av oppstartstilskudd til sammenslåtte kommuner med kr. 120.000.

Fra og med 2020 ble det innført ordning med deltakertilskudd basert på innbyggerantall. I forbindelse med vedtatt organisasjonsendring fra 01.11.23 er det vedtatt ny modell for beregning av deltakertilskudd basert på en fast andel pr. deltakerkommune, samt en variabel del basert på antall møter og antall innbyggere. Sekretariatets budsjetterte utgifter fordeles mellom deltakerkommunene og deltakertilskuddet betales forskuddsvis i 2 terminer. Det skal foretas avregning etter at årsregnskapet foreligger.

Tabellen nedenfor viser resultatutviklingen de senere år.

Tabell: Regnskapene 2020 -2023 med resultatutvikling

	2023	2022	2021	2020
Sum driftsinntekter	2 364 407	2 249 254	2 132 000	2 154 984
Sum driftsutgifter	2 515 641	2 447 932	2 193 248	2 194 086
Brutto driftsresultat	- 151 234	- 198 678	-61 248	-39 102
Finansinntekter	72 045	29 658	7 848	9 510
Netto driftsresultat	- 79 189	- 169 020*	-53 400	-29 592

*) Særegent for 2022 var tilbakebetaling av oppstartstilskudd til sammenslåtte kommuner med kr. 120.000. Dette forklarer størsteparten av det negative resultatet som ble dekket inn ved bruk av disposisjonsfond.

Lønnsutgifter inkl. pensjon og arbeidsgiveravgift.

Lønn og sosiale kostnader utgjør om lag 88% av selskapets driftsutgifter og utgjør dermed den viktigste faktoren ved beregning av vekst i budsjettene. Prognosen for årslønnsvekst fra SSB for 2024 var på 4,9%, mot 5,3% for 2023. Lønnsoppgjøret for 2024 endte på 5,2%. Prognosen for årslønnsvekst fra SSB for 2025 er på 4,6%. Jeg har lagt inn en økning på 5,0% for å ha litt å gå på. Sekretariatet følger rammen for kommuneoppgjøret ved lønnsfastsettelsen for de ansatte.

Øvrige driftsutgifter.

Denne posten utgjør om lag 12% av driftsutgiftene og dekker blant annet husleie, kurs/opplæring, kontingenter/medlemskap/abonnemeter, telefon/bredbånd og div. IT. Denne posten må budsjetteres noe opp. Det skyldes ikke minst krav til obligatorisk etterutdanning, jf. krav fra NKRF. Hver medarbeider skal i løpet av en 3-årsperiode gjennomføre minst 105 kurstimer innenfor relevante fagområder. De senere årene har det vært en betydelig økning i hva vi må betale for deltakelse på aktuelle kurs og konferanser. Noe opplæring/kursemer kan gjennomføres som *e-kurs*, men mesteparten krever fysisk deltakelse. En betydelig andel av de fysiske konferansene er for både sekretariat og kontrollutvalgsmedlemmer. Blant annet gjennomføres den årlige kontrollutvalgskonferansen i regi av NKRF på Gardermoen hvert år. Dette er et viktig samlingspunkt for både oss sekretærer og for kontrollutvalgene. Derfor prioriterer vi deltakelse på denne konferansen.

Agder Sekretariat er en kompetansebedrift. Opplæring gjennom kurs, konferanser og videreutdanning er viktig for å sikre gode tjenester til kontrollutvalgene, og for å beholde/rekruttere personell med god og riktig kompetanse.

En vil fortsatt arbeide for effektiv ressursutnyttelse og nøktern drift.

Inntekter/deltakertilskudd.

I forbindelse med vedtatt organisasjonsendring fra 01.11.23 er det vedtatt ny modell for beregning av deltakertilskudd basert på en fast andel pr. deltakerkommune, samt en variabel del basert på antall møter og antall innbyggere. Denne modellen bygger selvfølgelig på et budsjett, men i tillegg foretas det en avregning året etterpå regnskapsåret som sikrer dekning av sekretariatets utgifter (sett over 2 år).

Tidligere økninger i budsjettet har ikke vært tilstrekkelig for å bringe økonomien i balanse etter tidligere år med nullvekstgifter og økende lønns- og prisvekst. De senere årene har vi vært på fondsmidlene (tidligere års overskudd) for å gjøre opp regnskapene. For å komme i balanse i 2025, må etterslepet dekkes inn og det må derfor legges inn en inntektsøkning i budsjettet høyere enn forventet pris- og lønnsvekst for 2025.

En har tatt utgangspunkt i regnskapstallene for 2023, tillagt lønns- og prisvekst for 2024, samt forventet vekst for 2025. Det forventes at utgiftene for 2025 vil utgjøre kr. 2.783.000 og disse utgiftene må dekkes inn gjennom deltakertilskudd fra eier/deltakerkommunene.

Rentenivået varierer og i budsjettforslaget er renteinntektene budsjettert med kr. 0. Her er det med andre ord en liten «reserve» i budsjettet.

Deltakertilskuddet for 2025 fordeles som følger etter ny fordelingsmodell:

Tabell: Utvikling i deltakertilskudd

Deltakerkommune	Tilskudd 2025 (B)	Tilskudd 2024	Tilskudd 2023
Evje og Hornnes	199.000	175.000	151.000
Bygland	178.000	157.000	151.000
Bykle	178.000	156.000	151.000
Farsund	244.000	216.000	196.000
Flekkefjord	240.000	211.000	196.000
Hægebostad	183.000	161.000	151.000
Iveland	180.000	158.000	151.000
Kvinesdal	216.000	190.000	179.000
Lindesnes	362.000	319.000	325.000
Lyngdal	264.000	233.000	234.000
Sirdal	184.000	161.000	151.000
Valle	179.000	157.000	151.000
Åseral	176.000	155.000	151.000

*) Avrundet til nærmeste hele 1000 kr.

Økonomiplan 2025 - 2028

Med ny organisasjonsform kommunalt oppgavefelleskap, KO, er det krav om utarbeidelse av økonomiplan. Året 2025 er første år i økonomiplanperioden 2025-2028, og utgjør årsbudsjettet for 2025.

Tabell: Økonomiplan 2025-2028 med årsbudsjett 2025

	2025	2026*	2027*	2028*
Sum driftsinntekter	2 783	2 783	2 783	2.783
Sum driftsutgifter	2 783	2.783	2.783	2.783
Resultat	0	0	0	0

*) 2025- kroner

Forslag til vedtak:

1. Representantskapet vedtar økonomiplan 2025-2028 med et årsbudsjett for 2025 på kr. 2 783.000.
2. Utgiftene fordeles mellom deltakerkommunene som følger:

Evje og Hornnes	Kr. 199.000
Bygland	Kr. 178.000
Bykle	Kr. 178.000
Farsund	Kr. 244.000
Flekkefjord	Kr. 240.000
Hægebostad	Kr. 183.000
Iveland	Kr. 180.000
Kvinesdal	Kr. 216.000
Lindesnes	Kr. 362.000
Lyngdal	Kr. 264.000
Sirdal	Kr. 184.000
Valle	Kr. 179.000
Åseral	Kr. 176.000

3. Det foretas avregning i tråd med samarbeidsavtalen etter at årsregnskapet for 2025 foreligger.

Rett utskrift:

Willy Gill
Daglig leder

Sendt elektronisk til:

Kontrollutvalget i
Bygland kommune

Del-budsjett for kontroll- og tilsynsarbeid i Bygland kommune for 2025

Budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetteramme for kontroll- og tilsynsarbeid skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret. Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker behandles.

Agder Kommunerevisjon IKS – møteforberedelse, deltakelse ved kontrollutvalgs- og kommunestyremøter samt fagkontakt med sekretær

Iht kommuneloven plikter revisor å være tilstede i kommunestyret ved behandling av saker som har tilknytning til revisors oppdrag. Revisor deltar også ved kontrollutvalgets møter. Sekretæren for kontrollutvalget vil ha utstrakt behov for kontakt med revisjonen for informasjon/drøfting av saksforberedelse til møter. Revisjonens tidsforbruk til møteforberedelse og møtedeltakelse ved politiske møter samt nødvendig fagkontakt med sekretær inngår i revisjonstilskuddet.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon - revisjonstilskudd

Det følger av Kommuneloven at kontrollutvalget skal påse at kommunen har regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Revisjonstilskuddet er basert på budsjettert tidsforbruk til bla løpende revisjon, årsoppgjørrevisjon og alle pliktige attestasjonsoppgaver, herunder evt mislighetssaker/varslingssaker.

Forvaltningsrevisjon

Agder Kommunerevisjon IKS har i 2024 utarbeidet ny risiko og vesentlighetsvurdering som grunnlag til plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Risiko og vesentlighetsvurdering er basert på en gjennomgang av hele kommunens virksomhet hvor risiko og

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

vesentlighetsvurderingen vurderes utfra lav (L), middels (M) eller høy (H) og/eller en kombinasjon av disse. Analysen er utført av revisjonen etter bestilling fra kontrollutvalget og blir sammen med plan for forvaltningsrevisjon behandlet av kommunestyret i løpet av høsten 2024. Analysen danner sammen med plan for forvaltningsrevisjon, grunnlag for kontrollutvalgets bestilling av forvaltningsrevisjon i perioden. Plan for forvaltningsrevisjon er dynamisk og behov for endringer vurderes fortløpende av kontrollutvalget.

Agder Kommunerevisjon IKS – Revisjonstilskudd 2024 – 2025;

Revisjonstilskuddet utgjør kr 657.000,-. Det er en økning i revisjonstilskuddet på 5,1 % fra 2024 til 2025, som i hovedsak utgjør lønns og prisvekst. Revisor er i ny kommunelov pålagt å gjennomføre forenklet etterlevelseskontroll. Denne oppgave er budsjettert til kr 59.500,-.

Eierskapskontroll (forvaltningsrevisjon)

Det skal gjennomføres eierskapskontroll i kommunens hel/deleide selskaper. Agder Kommunerevisjon IKS har i løpet av 2024 utarbeidet ny risiko og vesentlighetsvurdering som grunnlag for å gjennomføre eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon. Analysen blir sammen med plan for eierskapskontroll behandlet av kommunestyret i løpet av høsten 2024. Analysen og plan for eierskapskontroll danner grunnlag for kontrollutvalgets bestilling av eierskapskontroll fra revisjonen.

Mål for kontrollen vil kunne være å vurdere om selskapene drives på en slik måte at kommunens målsetting med eierskapet ivaretas på en best mulig måte. Dette kan bety gode og effektive tjenester for kommunen, og gi en best mulig avkastning og ivaretagelse av samfunnsansvarlig forretningsdrift. Tilskuddet på eierskapskontroll inngår i revisjonstilskuddet.

Tallbudsjett - 2025 med noter

Vedlagt følger del-budsjett for 2025 for kontroll- og tilsynsarbeid i kommunen. De resterende budsjettposter, knyttet til kontrollutvalgets drift, utarbeides av kontrollutvalgets sekretær. Sekretæren fremmer også forslag til vedtak i saken.

Revisjonens tilskudd fra kommunen er beregnet etter medgått tid og en timepris tilnærmet selvkost.

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

1 vedlegg

Budsjettforslag for revisjon, selskapskontroll og revisjonens deltakelse ved politiske møter i 2025 – Bygland kommune

Tekst	Budsjett 2025	Note
Tilskudd Agder Kommunerevisjon IKS forberedelse, møtedeltakelse kontrollutvalg, kommunestyret mv.		1
Forenklet etterlevelseskontroll (ny lovpålagt oppgave)	59 500,00	2
Revisjonstilskudd Agder Kommunerevisjon IKS *	657 000,00	3
Sum	716 500,00	

* kr 681500,- i budsjett for 2024 inkluderer ny lovpålagt oppgave (forenklet etterlevelseskontroll)

Noter:**Note 1**

Arbeid med revisjonens tid til forberedelse og deltakelse ved politiske møter samt arbeid og dialog med sekretariatet, inngår i revisjonstilskuddet.

Note 2

Revisor er i ny kommunelov pålagt å utføre forenklet etterlevelseskontroll. Denne oppgaven er det ikke tidligere budsjettet.

Note 3

Revisjonstilskuddet er beregnet til Kr 657.000,-. Det er lagt til grunn en utgiftsøkning på 5,1 % for 2025, som i hovedsak utgjør lønns og prisvekst. I beløpet inngår både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det ble i 2024 utarbeidet en ny risiko og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2023-2027. Risiko og vesentlighetsvurderingen blir sammen med plan for eierskapskontroll behandlet av kommunestyret i høsten 2024. Kontrollutvalget vil basert på planene bestille forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i perioden.

Kristiansand, 24.09.24

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 17/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 17/24 NOTAT SAMARBEIDSAVTALE OM LEGETENESTEN MELLOM BYGLAND OG EVJE OG HORNNES KOMMUNE

Vedlegg:

Notat frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 11.09.2024

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet ba Agder Kommunerevisjon IKS kome med ei skriftleg tilbakemelding på samarbeidsavtalen om legetenesta. Kontrollutvalet ville undersøke om Bygland kommune får det dei betaler for i avtalen.

I seinare møte ba kontrollutvalet vidare revisjonen å sjå på legevaktavtalen saman med administrasjonen, jf. protokoll frå kommunestyret og bestilling frå kontrollutvalet.

I administrativt samarbeidsmøte var ein einige om å sjå samarbeidet sett opp mot avtalen og at ein skulle sjå på det faglege innhaldet i avtalen mellom januar 2024 og juni 2024.

Saksframstilling:

Revisors konklusjon:

Vi har i vurderingen over vurdert at fullmaktene som ble gitt fra kommunestyrene til kommunedirektørene ved inngåelse av vertskommunesamarbeidet, ble gitt under forutsetning av at det skulle være to legekontorer i drift i samarbeidet. Samtidig vurderer vi at vertskommunen må ha anledning til å samle ressursene på ett legekantor i korte perioder, dersom tilgjengelighet ved to legekontorer etter en medisinsk faglig vurdering ikke vil kunne gi forsvarlig drift. Av opplysninger vi har fått har legekantoret på Bygland i hovedsak vært åpent i løpet av 2024. Revisjonen har undersøkt kostnadene ved legetjenesten og disse har vært stabile, herunder noe lavere under vertskommunesamarbeidet.

På bakgrunn av vurderingen over konkluderer vi dermed med at Bygland kommune får det de betaler for i legesamarbeidet med Evje og Hornnes kommune når begge legekantorene er åpne og i drift. Videre konkluderer vi med at Bygland kommune får det de betaler for selv om legekantoret på Bygland er stengt i perioder, så fremt en slik stenging er kortvarig og kun basert på en medisinsk faglig vurdering av at det er nødvendig for å kunne gi en forsvarlig legetjeneste.

Revisjonen bemerker at det er opp til kommunestyret i Bygland kommune om de ønsker å opprettholde et vertskommunesamarbeid om legetjenesten med Evje og Hornnes kommune. Dersom kommunen selv vurderer at de ikke lenger ønsker å drive legetjenesten gjennom et vertskommunesamarbeid kan avtalen sies opp av kommunen. Det foreligger da en oppsigelsesfrist på 1 år. Dersom begge kommunene er enige om å oppløse samarbeidet, kan det skje uten opphold.

Etter kommunelova §23-5 skal kommunedirektør får anledning til å gje uttale før kontrollutvalet handsamar ei sak som skal oversendes kommunestyret.

Sekretariatet har sendt over notatet til kommunedirektøren. Sekretariatet har ikkje motteke nokon tilbakemelding frå kommunedirektør i saka.

Vurdering:

Det er viktig at kommunestyret blir orientert. Sekretariatet anbefaler at utskrift av saken og notat oversendes kommunestyret til orientering.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar notat om samarbeidsavtale om legetenesta mellom Bygland og Evje og Hornnes kommune til orientering.

Kontrollutvalet oversender saka til kommunestyret til orientering.

Samarbeidsavtale om legetjenesten mellom Bygland og Evje og Hornnes kommune

Innledning

Kommunestyrene i Evje og Hornnes og Bygland kommune vedtok at det skulle etableres en felles legetjeneste gjennom et vertskommunesamarbeid. Samarbeidsavtalen mellom de to kommunene ble godkjent av kommunestyrene og signert av kommunedirektørene. Det ble i 2020 utarbeidet en prosjektrapport for et eventuelt samarbeid. Videre ble det i 2022 ferdigstilt en rapport vedrørende organiseringen av legesamarbeidet.

Agder Kommunerevisjon (revisjonen) ble i kontrollutvalgsmøte sak 09/23 bedt om å se på om Bygland kommune får det de betaler for i forbindelse med legesamarbeidet med Evje og Hornnes kommune.

I sak 19/23 i kontrollutvalget orienterte revisjonen om dialog og tolkning av samarbeidsavtalen mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune. Kontrollutvalget ba revisjonen om å komme med en skriftlig tilbakemelding innen utgangen av 2023.

Videre ba kontrollutvalget i sak 23/23 revisjonen se på legevaktavtalen sammen med administrasjonen jf. protokoll fra kommunestyremøte og tidligere bestilling fra kontrollutvalget.

I administrativt samarbeidsmøte 24.10.2023 ble det enighet om at det skulle foretas en gjennomgang av samarbeidet i henhold til avtale. Det ble planlagt å se på det faglige innholdet i samarbeidsavtalen mellom januar og juni 2024.

På bakgrunn av vedtaket fattet i kontrollutvalget har revisjonen gjennomgått samarbeidsavtalen vedrørende legetjenesten sammen med administrasjonen i Bygland kommune og Evje og Hornnes kommune for å undersøke hvorvidt Bygland kommune får det de betaler for i vertskommunesamarbeidet om legetjenesten.

Rettslige forhold

Kommuneloven

Det følger av kommuneloven § 17-1 at «kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid». Slikt samarbeid skal ifølge kommunelovens bestemmelse § 17-1 annet ledd «foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.»

Interkommunalt samarbeid gjennom vertskommune reguleres i kommuneloven kapittel 20. Her følger det av § 20-1 at «en kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver og delegere myndighet til å treffe enkeltvedtak eller vedta forskrift til en vertskommune etter reglene i dette kapitlet, så langt annen lovgivning ikke er til hinder for det.»

Kommuneloven åpner opp for to modeller for vertskommunesamarbeid; administrativt vertskommunesamarbeid og vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd. Det er administrativt vertskommunesamarbeid som hovedsakelig brukes av kommunene.¹

Ifølge kl. § 20-2 første ledd kan en kommune (samarbeidskommune) avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning. Videre følger det av bestemmelsens annet ledd at kommunestyret delegerer selv myndighet til å treffe vedtak som er nevnt i første ledd, ved å instruere kommunedirektøren i egen kommune om å delegere myndigheten til kommunedirektøren i vertskommunen. I bestemmelsens tredje ledd fremkommer det at en samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om hvordan den delegerte myndigheten skal utøves i saker som bare gjelder samarbeidskommunen eller dens innbyggere.

Ved opprettelse av et vertskommunesamarbeid skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene, jf. kl. § 20-4. Ifølge bestemmelsens annet ledd er det de enkelte kommunestyrene i alle deltakerkommunene som selv skal vedta samarbeidsavtalen og endringer som gjelder forhold som nevnes i paragrafens tredje og fjerde ledd².

I kl. § 20-4 tredje ledd fremkommer det at:

Samarbeidsavtalen skal inneholde bestemmelser om

- a. Deltakerne i samarbeidet*
- b. Hvem av deltakerne som er vertskommune*
- c. Hvilke oppgaver og hvilken myndighet som skal legges til vertskommunen*
- d. Når oppgaver og myndighet skal overføres*
- e. Hvilke av vertskommunens vedtak deltakerne skal underrettes om*
- f. Hvordan det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen skal foregå*
- g. Hvordan deltakerne kan tre ut av samarbeidet*
- h. Hvordan samarbeidet skal oppløses*
- i. Annet som etter lov skal fastsettes i avtale*

Vertskommunen kan ikke utøve myndighet på vegne av samarbeidskommunen alene med utgangspunkt i en samarbeidsavtale, det må i tillegg fattes egne delegeringsvedtak av kommunene.

I et vertskommunesamarbeid er det vertskommunen som har den alminnelige styringsretten som arbeidsgiver og som forvalter arbeidsgiveransvaret, jf. kommuneloven § 13-1 syvende ledd. Samarbeidskommunen kan dermed ikke gi retningslinjer for organisering av arbeidet, gi

¹ Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven, s. 54

² Fjerde ledd er kun aktuelt i vertskommunesamarbeid med felles nemnd.

instruks eller på annen måte gripe inn på en måte som kommer i strid med vertskommunens arbeidsgiveransvar.³

Av veilederen om interkommunalt samarbeid fremkommer det at vertskommunesamarbeid er spesielt tiltenkt interkommunalt samarbeid om lovpålagte og mer individrettede tjenester. Tilgjengeligheten for brukerne er da viktig, men kommuneloven sier ingenting om hvordan den enkelte tjenesten bør organiseres eller hvor tjenestene skal ligge. Deltakerkommunene må selv vurdere hvordan tjenestene kan gjøres tilgjengelige for innbyggerne i alle deltakerkommunene. Det vil derfor være hensiktsmessig å regulere tilgjengelighet og lokalisering av tjenestene i samarbeidsavtalen.⁴ «Et tema i denne sammenheng er å vurdere gevinsten ved å samle et fagmiljø opp mot verdien for publikum ved å ha desentraliserte kontorer med god tilgjengelighet, og det å finne den rette balanse mellom disse to hensynene.»⁵

Samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen inngått mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune vedrørende legetjenesten Evje og Hornnes og Bygland kommuner ble signert av kommunedirektørene i deltakerkommunene 24. mai 2022. Kommunestyret i Bygland kommune godkjente samarbeidsavtalen i sak 18/2022⁶, og kommunestyret i Evje og Hornnes fattet vedtak i sak 12/2022 om at samarbeidet basert på samarbeidsavtalen skulle være gjeldende fra 1. mai 2022.

Samarbeidsavtalen på vertskommunesamarbeidet vedrørende legetjenesten mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune har følgende innhold:

1. Navn
2. Hjemmel og virkeområde
3. Bakgrunn
4. Formål
5. Tjenester og oppgaver
6. Organisering og delegasjon
7. Økonomi og rapportering
8. Personale
9. Saksbehandling, melding og klage
10. Gjennomgang og endring av avtalen
11. Tvister
12. Oppstart og oppsigelse

Lokasjon av legetjenesten er ikke regulert i samarbeidsavtalen. Samarbeidsavtalen inneholder imidlertid bestemmelser om punktene som ifølge kommuneloven skal inntas i avtalen.

Faktiske forhold

Kommunestyret i Evje og Hornnes kommune fattet følgende vedtak i sak 50/2021⁷:

³ Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven, pkt. 5.5.7, s. 67

⁴ Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven, pkt. 5.6.4, s. 75

⁵ Veileder for den tidligere vertskommunemodellen i kommuneloven § 28 a flg., s. 31

⁶ Se vedtak under faktiske forhold

⁷ 17.06.2021

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Kommunene Bygland og Evje og Hornnes inngår vertskommunesamarbeid om legetjenesten med Evje og Hornnes som vertskommune. Kommunedirektøren gis fullmakt til å inngå legesamarbeid hvor løsningsforslag 2 legges til grunn for samarbeidet.

Løsningsforslag 2 innebærer en reduksjon fra tre til to kontorer. Byglandsfjord legges ned og pasientene overføres til kontorene ved Evje eller Bygland.

Bygland kommune vedtok følgende vedtak i kommunestyret sak 58/2021⁸:

Kommunane Bygland og Evje og Hornnes inngår vertskommunesamarbeid om legetenesta med Evje og Hornnes som vertskommune. Kommunedirektøren får fullmakt til å inngå legesamarbeid der løsningsforslag 2 blir lagt til grunn for samarbeidet.

Løsningsforslag 2: *Ein reduksjon frå tre til to kontor. Byglandsfjord blir lagd ned og pasientane blir overførte til kontora ved Evje eller Bygland. Dette gir moglegheiter til å ta ut både kvalitative gevinstar gjennom at fleire legar er fysisk til stades på kontora, også samtidig i Bygland, samt konkrete økonomiske gevinstar gjennom meir effektiv ressursutnytting. Ulempa er at dette kan oppfattast som ei nedbygging av tenesta blant delar av innbyggjarane. Felles for begge løysingane er at det innanfor eit felles legesamarbeid vil opnast opp for pasienttransport på tvers av kommunegrensa. Dette skaper auka fleksibilitet og handlefridom for innbyggjarane.*

Det vil også på sikt vere mogeleg å spare inn noko på hjelpepersonell. Eit robust og meir profesjonalt fagmiljø vil også kunne vere ein viktig premis for å møte det stadig aukande behovet for samhandling på tvers av fagmiljøa (eks. helsesjukaer, psykisk helse og rus ol.) Til slutt vil ei meir robust eining også kunne handtere dei daglege utfordringane som for eksempel sjukefråvær og ferieavvikling på ein betre måte.

Til sak 50/2021 i Evje og Hornnes kommune og sak 58/2021 i Bygland kommune ble det lagt ved en prosjektrapport i saksfremleggene. Prosjektrapporten utgjorde en utredning om legesamarbeidet mellom Bygland kommune og Evje og Hornnes kommune.

Da kommunene vedtok at det skulle bli inngått vertskommunesamarbeid mellom kommunene ble løsningsforslag 2 i saksfremlegget lagt til grunn for samarbeidet i begge kommunene.

Løsningsforslaget gikk ut på en reduksjon fra tre til to legekontorer. Byglandsfjord ble lagt ned og pasientene ble overført til Evje eller Bygland legekantor.

Evje og Hornnes kommunestyre fattet deretter vedtak i sak 12/2022⁹:

Samarbeidsavtalen om felles legetjeneste mellom Evje og Hornnes og Bygland kommuner gjøres gjeldende fra 01.05.22. Kommunedirektøren sørger for at vedleggene til avtalen revideres som følge av dette vedtaket.

Videre fattet kommunestyret i Bygland følgende vedtak sak 18/2022¹⁰:

---

⁸ 02.09.2021

⁹ 17.02.2022

¹⁰ 17.03.2022

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Bygland kommune godkjenner samarbeidsavtale om legesamarbeid mellom Bygland og Evje og Hornnes kommunar ifølge vedtak i Bygland kommunestyret 2.9.21. om vertskommunesamarbeid.

Av samarbeidsavtalen kommer det ikke frem hvor legekantorene skal være lokalisert. I saksfremlegget til sak 18/2022 i Bygland kommune ble det lagt frem en sluttrapport vedrørende organiseringen av legesamarbeidet mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune.

I sluttrapporten fra arbeidsgruppa datert 21.01.2022 fremkommer det at

- Legekantoret på Bygland skal bemannes tre dager i uken, med to leger hver dag, mandag, torsdag og fredag.
- Legekantoret på Evje skal være bemannet fem dager i uka.
- Det vil bli to hjelpepersonell på Bygland de dagene det er leger til stede. Det er en fordel at hjelpepersonellet er kjent på begge legekantorer slik at de kan bistå ved ferier og sykdom.
- Legekantoret på Evje må ha minst tre hjelpepersonell hver dag, men enkelte dager er behovet større.

Videre fremgår det av sluttrapporten at dersom en ser at det er så stort fravær at det ikke blir forsvarlig drift må ressursene samles på et legekantor.

Revisjonen blir opplyst om at legekantoret på Bygland måtte stenge ned en periode kort tid etter at samarbeidet var satt i gang, med bakgrunn i ulike årsaker som fastlegekrisen og slitasje på personell etter covid-19 pandemien. Vertskommunesamarbeidet oppleves dermed av kommunene å ha fått en noe turbulent start, med i tillegg enkelte innkjøringsproblemer ved samhandlingsfunksjoner som Helse Norge og Helfo. Ut ifra opplysninger vi har mottatt har imidlertid administrasjonen i de to kommunene jobbet hardt med ønske om å utforme et godt samarbeid og for å kunne levere en god legetjeneste for begge kommunene.

Vi er blitt opplyst om at legekantoret på Bygland i stor grad har vært åpent 3 dager i uken første halvår 2024, men at det ut ifra en medisinskfaglig vurdering var nødvendig å stenge legekantoret på Bygland deler av sommeren. En avgjørelse om å stenge legekantoret på Bygland for korte perioder blir ifølge vertskommunen tatt i tett samarbeid mellom kommunedirektøren i vertskommunen og fungerende kommuneoverlege. Vertskommunen opplyser at de ønsker å skape forutsigbarhet for når kantoret er stengt og legger ut informasjon om åpningstider på hjemmesiden deres. Dersom kantoret må stenges for en kort periode vil det dermed legges inn informasjon om endringen.

Videre får vi opplyst om at administrasjonene i de to kommunene som inngår i vertskommunesamarbeidet har lagt ned mye jobb for å samkjøre de to legekantorene, og fordele ressursene på de to kantorene. Vertskommunesamarbeidet oppleves nå som stabilt av kommunenes administrasjoner.

Vi har helt overordnet sett på den økonomiske biten i vertskommunesamarbeidet, og sammenlignet med Bygland kommunes utgifter før og etter vertskommunesamarbeidet startet.¹¹

¹¹ Uttrekket under baserer seg på følgende:

- Ansvar 3200, 3540, 8008, 8009 og 8010
- Funksjon 241 og 256

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Tjeneste	2020	2021	2022	2023
Legetjenesten inkl. kommuneoverlege	3 870 516	3 197 499	3 378 617	3 157 197
Legevakt	802 093	819 286	626 866	540 210
KØH	509 300	523 100	579 014	322 483
LMT inkl. flere funksjoner	626 912	705 032	560 399	601 347

På bakgrunn av at samarbeidet om legetjenesten startet i midten av 2022 har vi videre delt inn kostnadene dette året for å undersøke forskjellen på kostnader med og uten vertskommunesamarbeidet. Vertskommunesamarbeidet ble startet i slutten av mai 2022. Fra 1. januar til 30. mai 2022 hadde Bygland kommune 2 033 848 kroner i kostnader på legetjenesten. Fra det tidspunkt vertskommunesamarbeidet hadde trådt i kraft, fra 1. juni, til og med 31. desember 2022 hadde Bygland kommune 1 344 769 kroner i kostnader på legetjenesten.

Videre kan vi se av tabellen over at kostnadene ligger på omtrent det samme de tre siste årene. 2023 som var første hele året som vertskommunesamarbeidet med legetjenesten var i gang, viser likevel en lavere kostnad enn tidligere år.

Vi har videre tatt med en tabell som i mer detalj viser kostnadene i 2023:

	Fakturert 1. halvår 2023	Fakturert 2. halvår 2023	Avregning 2023	Sum
Legevakt	274 000	274 000	-7790	540 210
KØH	240 000	80 000	2483	322 483
LMT	309 200	309 200	-17053	601 347
Kommuneoverlege	213 000	120 000	-6730	326 270
Ordinær legetjeneste	1 298 000	1 298 000	234 927	2 830 927

Revisjonens vurdering

Kontrollutvalget ba revisjonen om å se på om Bygland kommune får det de betaler for i forbindelse med legesamarbeidet med Evje og Hornnes kommune. Følgende foretar vi en kort oppsummering før vi foretar en vurdering av problemstillingen.

Da kommunene vedtok at det skulle bli inngått vertskommunesamarbeid mellom Evje og Hornnes kommune og Bygland kommune ble løsningsforslag 2 i saksfremlegget til sak 50/21¹² og sak 58/21¹³ lagt til grunn for samarbeidet i begge kommunene. Kommunedirektørene fikk dermed fullmakt til å inngå legesamarbeid med forutsetning om at det ble foretatt en reduksjon fra tre til to kontorer. Byglandsfjord legekantor ble lagt ned og pasientene der skulle overføres til kontorene ved Evje eller Bygland legekantor.

Som nevnt over kommer det ikke frem av samarbeidsavtalen hvor legekantorene skal være lokalisert. I sluttrapporten som ble utarbeidet vedrørende organiseringen av legesamarbeidet mellom kommunene fremgår det at legekantoret på Bygland skal bemannes med to leger 3 dager i uken og at legekantoret på Evje skal være bemannet 5 dager i uken. Det skal ifølge sluttrapporten også være to hjelpepersonell på Bygland legekantor når det er leger til stede, og

¹² Sak i kommunestyret i Evje og Hornnes kommune

¹³ Sak i kommunestyret i Bygland kommune

minst tre hjelpepersonell hver dag på Evje legekantor. Videre fremgår det av sluttrapporten at dersom en ser at det er så stort fravær at det ikke blir forsvarlig drift må ressursene samles på et legekantor.

Bakgrunnen for at lovgiver tok inn muligheten for samarbeid gjennom vertskommuneordningen var for å «legge til rette for etablering av enheter og fagmiljøer som er større og mer bærekraftige enn det som er mulig å etablere for mange mindre kommuner hver for seg, og som bidrar til å ruste kommunene for fremtidens utfordringer innenfor det individrettede tjenestetilbudet».¹⁴ Kommunestyret må så vurdere hva som i det enkelte tilfellet er forsvarlig og hensiktsmessig.

Revisjonen ser at det har vært en noe vanskelig start for samarbeidet, og har forståelse for at det har tatt litt tid å komme ordentlig i gang for å fordele ressurser slik at begge legekantorene kan holdes åpne. Enkelte har vært kritiske til vertskommunesamarbeidet, særlig ved midlertidig stenging av legekantoret på Bygland. Vi mener imidlertid at det er viktig å se på alternativet som ligger dersom Bygland kommune skulle valgt å ikke fortsette vertskommunesamarbeidet med Evje og Hornnes kommune. Ved eventuelle sykemeldinger uten et samarbeid vil Bygland kommune være sårbare innenfor legetjenesten, samtidig som et alternativt løp uten vertskommunesamarbeidet potensielt også vil kunne gi store kostnader ved eventuelle vikar leger. Revisjonen vurderer det også som en fordel for helsepersonellet at kommunene samarbeider og skaper et større faglig miljø. Større faglig miljø kan videre gjøre det mer attraktivt for nye leger å søke seg til legetjenesten. Videre har vi sett av tabellene over at kostnadene til legetjenesten foreløpig er noe lavere for Bygland kommune enn uten et vertskommunesamarbeid.

Det er samarbeidsavtalen som er bindende for kommunen og sluttrapporten vil kun være veiledende ved en tolkning av samarbeidsavtalen. Fullmaktene som er gitt fra kommunestyret til kommunedirektørene er imidlertid gitt under forutsetning av at det skal være to legekantorer i drift i samarbeidet, et på Evje og et på Bygland. Revisjonen vurderer dermed at så langt det gir en forsvarlig legetjeneste skal begge legekantorer være åpne. Dersom vertskommunesamarbeidet utvikles til at det hovedsakelig kun er legekantoret på Evje som er åpent burde kommunestyret ta saken opp til vurdering.

Revisjonens konklusjon

Vi har i vurderingen over vurdert at fullmaktene som ble gitt fra kommunestyrene til kommunedirektørene ved inngåelse av vertskommunesamarbeidet, ble gitt under forutsetning av at det skulle være to legekantorer i drift i samarbeidet. Samtidig vurderer vi at vertskommunen må ha anledning til å samle ressursene på ett legekantor i korte perioder, dersom tilgjengelighet ved to legekantorer etter en medisinsk faglig vurdering ikke vil kunne gi forsvarlig drift. Av opplysninger vi har fått har legekantoret på Bygland i hovedsak vært åpent i løpet av 2024. Revisjonen har undersøkt kostnadene ved legetjenesten og disse har vært stabile, herunder noe lavere under vertskommunesamarbeidet.

På bakgrunn av vurderingen over konkluderer vi dermed med at Bygland kommune får det de betaler for i legesamarbeidet med Evje og Hornnes kommune når begge legekantorene er åpne og i drift. Videre konkluderer vi med at Bygland kommune får det de betaler for selv om

---

¹⁴ Veileder for den tidligere vertskommunemodellen i kommuneloven § 28 a flg., s. 8

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

legekantoret på Bygland er stengt i perioder, så fremt en slik stenging er kortvarig og kun basert på en medisinsk faglig vurdering av at det er nødvendig for å kunne gi en forsvarlig legetjeneste.

Revisjonen bemerker at det er opp til kommunestyret i Bygland kommune om de ønsker å opprettholde et vertskommunesamarbeid om legetjenesten med Evje og Hornnes kommune. Dersom kommunen selv vurderer at de ikke lenger ønsker å drive legetjenesten gjennom et vertskommunesamarbeid kan avtalen sies opp av kommunen. Det foreligger da en oppsigelsesfrist på 1 år. Dersom begge kommunene er enige om å oppløse samarbeidet, kan det skje uten opphold.

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Henriette Svendsen
Forvaltningsrevisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 18/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 18/24 PLAN FOR EIGARSKAPSKONTROLL 2023-2027

Vedlegg:

1. Framlegg til Plan for eigarskapskontroll
2. Risiko og vesentlighetsvurdering Bygland kommune (vedlegg i epost)

Bakgrunn:

Føremålet med eigarskapskontrollen er å kontrollera om den som utøver kommunens eigarinteresse, utøver mynde slik det er fastsett i den aktuelle verksemdslova samt ivaretek kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetningar. Eigarskapskontrollen begrenser seg til ei vurdering av om eigarane har etablert tilfredsstillande rammer for styring, og at verksemda faktisk opererer i tråd med formålet.

Ved prioritering av eigarskapskontroll kan følgande kriteria vere relevante i forbindelse med ei risiko- og vesentlighetsvurdering:

- Selskapets tenestetilbod til kommunens innbyggjarar.
- Selskapets samfunnsmessige ansvar
- Kommunens eigarandel
- Økonomisk gevinst- og tapspotensial
- Kommunens motiv for eigarskapet

Bygland kommune har i førre planperiode gjennomført følgande eigarskapskontroll:

- Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS

I plan for eigarskapskontroll 2020 – 2023 vart følgande prosjekter prioritert. (Ikkje prioritert rekkefølge)

- Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS
- Setesdal IKT

Vurderingar:

Kommunestyret vedtek planen etter innstilling frå kontrollutvalet. Det vert anbefala at kontrollutvalet gis fullmakt til å gjere endringar i planen dersom det skulle oppstå behov for det.

Budsjettramma for kontrollarbeidet setter begrensningane for omfanget av eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon som kan gjennomførast.

På generelt grunnlag vil det være naturleg å føreslå dei selskapa som er vesentlege, med høy risiko og prioritet. Kontrollutvalet prioriterer sjølv dei mest aktuelle selskapa i plan for eigarskapskontroll. Utvalet prioriterer og gjer framlegg i møte.

Dersom nabokommunar prioriterer ein eller fleire kontroller i same selskap som Bygland kommune, vil det vere aktuelt å samordne gjennomføringa av prosjekta for ein mest mogleg effektiv ressursutnytting.

Framlegg til innstilling:

Kontrollutvalet tilrår at kommunestyret gjer slikt vedtak:

Kommunestyret godkjenner ”Plan for eigarskapskontroll i Bygland kommune 2023-2027» der det vert planlagt eigarskapskontroll i følgande selskap:

-
-
-

Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å definere omfanget og innhaldet i eigarskapskontrollen, og til å foreta endringar i prioritering mellom dei aktuelle selskapa og eventuelt prioritere nye selskap dersom særskilde tilhøve skulle tilseia det.

Agder Sekretariat

PLAN FOR EIGARSKAPSKONTROLL 2019-2023

Framlegg kontrollutvalet 07.10.24

BYGLAND KOMMUNE

2023 – 2027

Oktober 2024

Bakgrunn

I ny kommunelov §23-2 bokstav d) står det at kontrollutvalet skal sjå til at det føres kontroll med forvaltninga av kommunens eigarinteresser i selskapa mv. (eigarskapskontroll).

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav til at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll.

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.»

På denne bakgrunn har kontrollutvalet i Bygland kommune bestilt ei risiko og vesentlighetsvurdering frå Agder Kommunerevisjon IKS som grunnlag for utarbeiding av plan for eigarskapskontroll.

Formålet med eigarskapskontroll

Eigarskapskontrollen inneberer å kontrollere om den som utøver kommunens eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret og anerkjente prinsipp for eigarstyring. I siste instans er det kommunestyret som har det overordna ansvaret for at kommunen har ei forsvarleg eigarskapsforvaltning.

Gjennomføring og rapportering av eigarskapskontroll

Gjennomføring

Kontrollutvalet vedtek kva for nokre selskap dei vil prioritera i ein eigarskapskontroll. Agder Kommunerevisjon IKS gjennomfører prosjektet og sender rapporten til kontrollutvalet. Rapporten med kontrollutvalets innstilling sendes til kommunestyret for endeleg handsaming.

Rapportering

I henhold til Forskrift om kontrollutval og revisjon skal kontrollutvalet rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontroller og resultatet av dei. Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmingar for når og korleis denne rapporteringa skal foregå, er det opp til kontrollutvalet å finne ei hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultatata frå det enkelte prosjekt vert lagt fortløpande fram for kommunestyret.

I henhold til Forskrift om kontrollutval og revisjon § 5 skal kontrollutvalet sjå til at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjonar, forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontroller blir følgt opp, og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er følgt opp.

Prioriteringar i denne planperioden

Generelt

I plan for eigarskapskontroll 2019-2023 var det prioritert å gjennomføre eigarskapskontroll i selskapa nedanfor (ikkje prioritert rekkefølge):

- Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS
- Setesdal IKT

Bygland kommune har i perioden 2019-2023 gjennomført følgande eigarskapskontroll:

- Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS

Revisjonen peiker i si vurdering på følgande selskap med høg grad av risiko og vesentlighet:

- Setesdal Brannvesen IKS
- Konesjonskraft IKS
- Returkraft AS

Revisjonen peiker i si vurdering på følgande selskap med middels/høg grad av risiko og vesentlighet:

- Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS
- 110 Agder IKS
- IKT Agder IKS

Føremålet med risiko og vesentlighetsvurderinga er å finne ut kor det er størst behov for gjennomføring av eigarskapskontroll. Informasjonen i rapporten gjev ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunens eigarstyring, og for selskapa kommunen har eigarinteresser i.

Rapporten frå Agder Kommunerevisjon ligg til grunn for at kontrollutvalet kan velgje og prioritere eigarskapskontrollprosjekter. Kor mange prosjekter som kan gjennomførast i planperioden avhenger av budsjettet for kontrollarbeid i kommunen.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i forbindelse med ein forvaltningsrevisjon av eit selskap.

Det sentrale for å kunne gjennomføre velykka prosjekter er at kontrollutvalet saman med revisjonen avgrensar og definerer klart ved utforminga av eit prosjekt slik at prosjektet blir konkret og gir kontrollutvalet dei nødvendige opplysningar for deira kontroll med kommunen.

Kontrollutvalet tilrår at kommunestyret gjer slikt vedtak: (Utvalet gjer framlegg i møte)

Kommunestyret godkjenner "Plan for eigarskapskontroll i Bygland kommune 2023-2027" der det vert planlagt eigarskapskontroll i følgande selskap:

-
-

Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å definere omfanget og innhaldet i eigarskapskontrollen, og til å foreta endringar i prioritering mellom dei aktuelle selskapa og eventuelt prioritere nye selskap dersom særskilde tilhøve skulle tilseia det.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 19/24

Møtedato: 07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 19/24 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2023-2027

Vedlegg:

Framlegg til "Plan for forvaltningsrevisjon for Bygland kommune 2023-2027"
«Risiko og vesentlighetsvurdering Bygland kommune» frå Agder Kommunerevisjon IKS
(vedlegg i epost)

Bakgrunn for saka:

Kommunelova § 23-3 har bestemmingar om at det skal utarbeidast ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal utarbeidast minst ei gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

Planen skal baserast på ein risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens si verksemd og verksemda i kommunen. Plan for forvaltningsrevisjon skal vedtas av kommunestyret.

Formelt grunnlag:

Forvaltningsrevisjon er definert i kommunelova § 23-2 som fastsett at kontrollutvalet skal påse at *»det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.»* og § 23-3 som definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, etterleving av regelverk, måloppnåing og verkingar ut frå kommunestyrets vedtak.

Vurderingar:

Kontrollutvalet gjorde i møte 2. oktober 2023 vedtak om å be Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre ein risiko og vesentlighetsanalyse av kommunens verksemd og verksemda i kommunens selskap.

Revisjonen har nå gjennomført risiko og vesentlighetsvurderinga og denne peiker på fleire ulike områder som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon. Tanken er at kontrollutvalet skal prioritere dei mest aktuelle av desse områdene i plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalet kan og prioritere andre områder som man meiner er aktuelle.

Områder som ikkje prioriterast i planen, kan følgast opp på andre måte, f.eks. ved orienteringar frå administrasjonen til kontrollutvalet.

I framlegget til Plan for forvaltningsrevisjon 2023-2027 for Bygland kommune er desse områda/prosjekt for forvaltningsrevisjon prioritert: (Utvalet gjer framlegg i møtet)

Prosjekt	Tema/ sektor	Aktuelt for forvaltningsrevisjon

--	--	--

Dersom nabokommunar prioriterer eit eller fleire prosjekter med tilsvarande område/tema som Bygland kommune, kan det vere aktuelt å samordne gjennomføringa av prosjekta for ein mest mogleg effektiv ressursutnytting.

Føremålet med forvaltningsrevisjon er å bidra til forbetringar i kommunen. Det er viktig med eit godt samarbeid mellom administrasjonen, revisor og kontrollutvalet for å lykkast med dette.

Kontrollutvalet vil i løpet av planperioden prøve å få gjennomført flest mogleg prosjekt innafor dei budsjetttrammer som vert gjeven av kommunestyret.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tilrår at kommunestyret gjer slikt vedtak:

Kommunestyret sluttar seg til den framlagde "Plan for forvaltningsrevisjon for Bygland kommune 2023-2027, der følgande område/prosjekt prioriterast:

Prosjekt	Tema/sector/selskap	Aktuelt for forvaltningsrevisjon

Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å gjera eventuelle endringar i prioriteringa av aktuelle prosjekter, og til å sette i gong andre prosjekt dersom utvalet ser behov for det.

Agder Sekretariat

Framlegg kontrollutvalet 07.10.2024

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

BYGLAND KOMMUNE

2023 – 2027

Oktober 2024

Bakgrunn

Heimelen for forvaltningsrevisjon følger av kommunelova § 23-2, som fastsett at kontrollutvalet skal sjå til at *»det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.»* og § 23-3 som definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, måloppnåing og verkningar ut frå kommunestyrets vedtak.

På denne bakgrunn har kontrollutvalet i Bygland kommune bestilt ei risiko og vesentlighetsvurdering frå Agder Kommunerevisjon IKS som grunnlag for utarbeiding av plan for forvaltningsrevisjon.

Innhaldet i plan for forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord eit viktig verktøy for kommunens øvste politiske organ for å føre kontroll med kommunens totale forvaltning og dei resultata som oppnås. Kommunelova § 23-3, omhandlar plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og lyder som følger:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kommunelova pålegg kontrollutvalet å utarbeida ein plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal sikre at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon regelmessig, i eit omfang som er i samsvar med kommunens størrelse, kompleksitet og risiko. Planen skal både dekke den verksemda som skjer i kommunen sjølv og den verksemda som drives av selskapa som kommunen har eigarinteresser i.

For å sikre nyttige og målretta forvaltningsrevisjonar skal planane baserast på ei risiko og vesentlighetsvurdering for å finne ut av kva for nokre områder det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Vurderinga skal altså bidra til gode og nyttige forvaltningsrevisjonar.

Føremålet med forvaltningsrevisjon

Føremålet med forvaltningsrevisjon er mellom anna å bidra til ein betre og meir effektiv kommunal forvaltning. Når det utføres forvaltningsrevisjon, settes fokus på økonomi og måloppnåing.

Behovet for forvaltningsrevisjon er stort. Kommunen står overfor betydelege utfordringar. Innbyggjarane stiller større krav til kvalitet, sentrale myndigheiter stiller krav til økonomisk effektivitet, men også innhaldet i tenestene. Marknaden skaper auka konkurranse og det er ofte manglande samsvar mellom mål og tilgjengelege ressursar.

Dette fører med seg at kommunane som oftast må rette større fokus på ressursbruk, styring og leiing. Det må styrast etter fleire variablar enn økonomiske data med evaluering av måloppnåinga og det blir stilt større krav til leiing.

Ved utøving av forvaltningsrevisjon bidrar kontrollutvalet bl.a. til:

- å påvise forbetningsområde som bidreg til auka produktivitet og måloppnåing i forhold til politiske vedtak og føresetnader
- å bidra med informasjon til dei i kommunen som gjer vedtak som er til nytte for
  - å styrke kommunestyrets grunnlag for styring
  - kontrollutvalets tilsyn med forvaltninga
  - leiinga si vurdering av moglegheiter for meir nøysam/økonomisk drift, auka produktivitet, større effektivitet og betre måloppnåing
  - rasjonell, målretta og kostnadseffektiv drift

Den gjennomførte risiko- og vesentlighetsvurderinga bygger på revisors faglege skjønn. Den endelege prioriteringa må imidlertid kontrollutvalet sjølv foreta på dei områda det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Arbeidsfordelinga mellom kontrollutvalet og revisjonen kan beskrives som ein bestiller-utførarmodell. Det vil sei at kontrollutvalet bestiller oppdrag hjå revisjonen som leverer etter bestilling. Sekretariatet bistår kontrollutvalet i dette arbeidet både før og etter handsaminga, og til vedtak er gjort og følgt opp.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen angir dei områda i kommunen som i størst grad utpeiker seg som risikoområder. Områdene identifiserast på bakgrunn av den føretatte analysen. Områdene som peiker seg ut som mest sentrale for forvaltningsrevisjon er områder kor revisjonen ser størst potensial eller nødvendigheit for forbetring av produktivitet, økonomi, måloppnåing eller verkningar.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjonen

Gjennomføring

Etter at kommunestyret har vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, vil kontrollutvalet sørge for å bestille forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet vedtar problemstillingar, prosjektplan og ressursar, og om det i så fall skal gjennomførast foranalyse. Kommunerevisjonen gjennomfører prosjektet og sender rapporten til kontrollutvalet. Rapporten med kontrollutvalets innstilling sendes til kommunestyret for endeleg handsaming.

Rapportering

I tråd med forskrift om kontrollutval og revisjon § 4 skal kontrollutvalet rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjonar og resultatet av dei. § 5 fastsett at kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon blir følgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtaket er følgt opp.

Vidare er kontrollutvalet pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret. Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmingar for når og korleis denne rapporteringa skal skje, er det opp til kontrollutvalet å finne ei hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultat frå det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt vert lagt fram for kommunestyret etter kvart som dei føreligg.

Prioriteringar i denne planperioden

Generelt

Risiko og vesentlighetsvurderinga er basert på innsamla skriftleg informasjon og statistikk for den enkelte kommune – dessutan innspel frå både kommuneadministrasjon og kontrollutval. Ein viser til risiko og vesentlighetsvurderinga for nærare opplysningar. På bakgrunn av denne analysen vert det lagt opp til å velja ut forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på ei vurdering av risiko- og kva som er vesentleg.

Det vil vera prosjekter som skal fokusere på ein målretta, rasjonell og kostnadseffektiv drift. Når ein veljar ut prosjekter bør nytteverdien vurderast i forhold til forventa ressursbruk for å gjennomføre prosjektet.

Ved utforminga av eit prosjekt vil kontrollutvalet avgrense temaet slik at prosjektet vert konkret og gjev kontrollutvalet dei nødvendige opplysningar for deira kontroll med kommunen.

Gjennomført forvaltningsrevisjon i førre planperiode

I førre planperiode vart det gjennomført forvaltningsrevisjon på eit av områda i plan for forvaltningsrevisjon, «Næringsutvikling og oppfølging av politiske vedtak»

- Saksbehandling og internkontroll i barnevernstjenesten
- Legetjenesten
- Drikkevannssikkerhet
- Informasjonssikkerhet og personvern
- Saksutredning og/eller oppfølging av politiske vedtak
- Næringsutvikling

Prioritering av forvaltningsrevisjonar i denne planperioden

I oversikten under er det foreslått forvaltningsrevisjonar ut frå dei opplysningane som føreligg.

Generelt ut frå dei ressursane som har vore tilgjengeleg dei seinaste åra er det mest realistisk å forvente at det kan gjennomførast mindre enn eit prosjekt i Bygland kommune kvart år.

Plan for forvaltningsrevisjon Bygland kommune 2023-2027

Etter ei samla vurdering har kontrollutvalet vald å foreslå følgjande prosjekter for Bygland kommune for 2023 – 2027: (Utvalet gjer framlegg i møte)

Prosjekt	Tema/sector/selskap	Aktuelt for forvaltningsrevisjon

Ei nærare grunngjeving for val av prosjekta kjem fram i risiko og vesentlighetvurderinga, som ligg med saka.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bygland kommune

Sak 20/24

Møtedato:07.10.24

Sakshandsamar: ILA

SAK 20/24 REVISOR ORIENTERAR

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Helsetilsynet / Tilsyn / Tilsynsrapporter / Agder / 2024

TILSYNSRAPPORT

Tilsynsrapport Bygland kommune – landsomfattende folkehelseilsyn 2024

Tidsrom for tilsynsbesøket:

27.05.24 og 28.05.24

Statsforvaltaren i Agder

30.08.2024

Innholdsfortegnelse

1. Tema for og formål med tilsynet
2. Gjennomføring
3. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
4. Skildring av arbeidet kommunen gjer med det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet med å fremje god psykisk helse hos barn og unge
5. Tilbakemelding og kommentar frå Statsforvaltaren

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

Tilsynet vart gjennomført 27.05.24 og 28.05.24 og er eit ledd i eit landsomfattande tilsyn initiert av Statens helsetilsyn. Statsforvaltaren undersøkte i kva grad kommunen arbeider i tråd med forventningane til det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet i samsvar med folkehelseloven §§ 5-7 og § 30. Vi viser til formålet i folkehelseloven § 1, som lyder:

"Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.»

Tilsynet starta med ei spørjeundersøking til alle kommunar i landet. Kommunen dykkar vart valt ut for intervju for utfyllande informasjon."

1. Tema for og formål med tilsynet

Tema for tilsynet er kommunen sitt langsiktige og systematiske folkehelsearbeid for å fremje god psykisk helse hos barn og unge. Tilsynet er avgrensa til §§ 5, 6, 7 og 30 i folkehelseloven. Målgruppa for tilsynstemaet er avgrensa til barn og unge 0 – 18 år.

Gjennom tilsynet vil vi få eit landsomfattande bilete av om kommunane har oversikt over helse-tilstand hos barn og unge og faktorar i oppvekst- og levekårsforhold som påverkar den psykiske helsa deira, om dette blir spegla i planarbeidet i kommunen og om det blir følgt opp med relevante tiltak.

Det er mange undersøkingar som viser ein auka førekomst av psykisk uhelse hos barn og unge. Tidleg innsats er viktig i eit folkehelseperspektiv, og for å bidra til eit berekraftig samfunn på sikt. Temaet stør også opp om satsinga frå regjeringa på å fremje psykisk helse og livskvalitet jf.

Folkehelsemeldinga (Meld. St. 15 (2022–2023)).

2. Gjennomføring

Første del av tilsynet var eit spørjeskjema til alle kommunane i landet. På bakgrunn av dette, og lokalkunnskap, har Statsforvaltaren valt ut nokre kommunar til eit detaljert intervju. Formålet er å få ei betre innsikt i og forståing av om, og korleis, kommunen følgjer opp det langsiktige og systematiske arbeidet for å fremje psykisk helse hos barn og unge, og om det er forankra i leiinga. Rapporten byggjer på informasjonen som er kome fram gjennom spørjeundersøking, aktuelle dokument og samtalar med leiarar og medarbeidarar i ulike sektorar. Statsforvaltaren har også hatt møte med kommunen sitt ungdomsråd.

3. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Heimelen Statsforvaltaren har til å føre tilsyn med folkehelsearbeidet i kommunen følgjer av folkehelseloven § 31. Det følgjer av føresegna at Statsforvaltaren skal føre tilsyn med lovlegheita av kommunen og fylkeskommunen si oppfylling av plikter pålagde i eller i samsvar med folkehelseloven §§ 4 til 9, 20, 21 og 27 til 30 og kommunelova § 25-1. Reglane i kommunelova kapittel 30 gjeld for denne tilsynsverksemda.

Med utgangspunkt i kravene i folkehelseloven, har Statsforvaltar undersøkt det langsiktige og strategiske arbeidet i kommunen for å fremme god psykisk helse for barn og unge. Det skal ikke konkluderes med lovbrudd eller ikke i dette tilsynet. Vi vil likevel gi ei vurdering av i kva grad kommunen arbeider i tråd med forventningane til det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet i folkehelseloven §§ 5-7 og § 30.

Folkehelseloven § 5 første og andre ledd lyder:

«Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- a. opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig etter §§ 20 og 25,
- b. kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og
- c. kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.»

Folkehelseloven § 6 lyder:

«Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.»

Folkehelseloven § 7 første ledd lyder:

«Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom.»

Folkehelseloven § 30 lyder:

«Kommunen og fylkeskommunen skal ha internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1 med krav fastsatt i eller i medhold av denne loven.»

4. Skildring av arbeidet kommunen gjer med det langsiktige og systematiske folkehelsearbeidet med å fremje god psykisk helse hos barn og unge

4.1 Bakgrunnsinformasjon

Bygland er ein kommune i Setesdal i Agder fylke med i underkant av 1200 innbyggjarar. Busettinga i kommunen strekk seg i hovudsak over ein strekning på 6 mil i dalbotnen frå kommunegrensa mot Evje og Hornnes i sør og til Valle kommune i nord. Tettstaden Bygland er kommunens historiske senter, med kyrkje og kommunehus, og ligg geografisk midt i den langstrakte kommunen.

Byglandsfjord er kommunens største tettstad og ligg lengst sør i kommunen.

Det har vore ein jamn nedgang i innbyggartalet i kommunen dei siste 20 åra. Kommunen har ei aldrende befolkning og det er få barn i kommunen. Ein stor del av hushaldningane består av åleinebuande eller par utan heimebuande barn.

Kommunen har nyleg omorganisert seg, og har frå 01.04.2024 følgjande kommunalområder; Samfunn, Oppvekst, Helse og omsorg, Økonomi og administrasjon, og Organisasjon og HR. Folkehelsekoordinator som er ansvarleg for det systematiske folkehelsearbeidet i kommunen er også fagleder i planavdeling. Stillinga er organisert under området Samfunn. Kommunen har kopi av eigne svar frå spørjeundersøkinga.

Statsforvaltaren har hatt til gjennomsyn aktuelle dokument som kommunen har sendt over (sjå vedlegg). Det har også vore gjennomført samtalar med representantar for målgruppa for tilsynet. Statsforvaltaren møtte kommunens ungdomsråd 27.05.24. Ungdomsrådet var representert med tre ungdomsskulerelevlar og tre elevlar frå tre ulike vidaregåande skuler. Møte fann sted i kommunesalen i Bygland. Ei oppsummering av intervjuet ligg vedlagt. Av omsyn til anonymiteten til ungdommane vert meningane deira omtalt i generelle ordlag.

Det vart gjennomført intervju med tre tilsette i kommunen. Opphavleg skulle vi snakke med fire tilsette, men kommunalsjef for Samfunn var forhindra i å møte. Dette vart Statsforvaltaren informert om då intervjuet starta. Fagleiar plan/folkehelsekoordinator og kommunalsjef for Helse og omsorg vart intervjuet saman. Kommunedirektøren vart intervjuet alene. Intervjuet vart gjennomført fysisk i kommunens lokalar i Bygland. Sjå vedlegg.

4.2 Oversikt over utfordringsbilete

Bygland kommune har utarbeida eit nytt oversiktsdokument i 2024 som skal leggje grunnlag for vidare arbeid med planstrategi og samfunnsplan. I det følgjande vil den nye oversiktsarbeidet bli omtalt. For å vurdere systematikken i folkehelsearbeidet vil Statsforvaltaren også sjå på sammenhengen mellom førre oversiktsdokument 2020, gjeldande planstrategi 2020-2024 og vidare planar.

Bygland sin nyaste folkehelseoversikt frå 2024 ligg tilgjengeleg på deira nettside. Oversikta er ikkje eit eiga dokument, men inngår som ein del av kunnskapsgrunnlaget. Den innehald opplysningar om og vurderingar av dei ulike tema som det er sett krav om jf. forskrift om oversikt over folkehelsen § 3. Det kjem ikkje frem av kommunens nettside om dei oppdaterer oversikta jamleg.

Folkehelseoversikta har ei kort innleiing til dei omtalte tema der det mellom anna blir beskrive relevansen av temaet og korleis faktorane kan innverke på helsa. Skildringane viser korleis ulike påverknadsfaktorar har positiv eller negativ innverknad på folkehelsa, og oversikta viser fleire forhold som påverkar barn og unges levekår og oppvekstforhold. Enkelte tema blir ikkje like godt beskrivne og utdjupa, og det er mindre vurderingar av kva som kan bli moglege konsekvensar.

Sosial ulikskap i helse er eit gjennomgåande tema. Det er fokus på at Bygland har ein høgare del barn som veks opp i låginntektsfamiliar enn i Agder og i landet elles. Det har vore ein markant auke dei siste 10 åra. I oversikta blir det peika mellom anna på samheng mellom lav sosioøkonomisk status og oppleving av å være einsam blant unge, og viktigheita av å sett fokus på levekårsutfordringar og aukande del barn som veks opp i låginntektsfamiliar.

Oversikta viser også til ulike strategiar for å arbeide med folkehelseutfordringane. Dei skriv at barnehagar, skoler og SFO er viktige arenaer for å utjevne sosiale helseforskjeller og at det vil være eit viktig innsatsområde at alle barn skal veks opp med like moglegheiter. Det nemnast også at å sørge for likestilling og integrering i samfunnet er sentralt for å løfte levekåra i heile befolkninga.

Fagleder i planavdelinga, som også har stilling som folkehelsekoordinator, har hatt hovudansvaret for utarbeidinga av oversiktsdokumentet. Arbeidet er gjort i samarbeid med leiargruppa, beredskapskoordinator, NAV, barnevern og frivillig sektor. Kommuneoverlegen hadde ikkje høve til å delta.

Oversiktsdokumentet frå 2020 er også bygd opp jf. Forskrift om oversikt over folkehelse og kravet til innhald i høve til § 3, men her er enkelte tema i liten grad omtalt. Dette gjeld spesielt fysisk, biologisk og kjemisk miljø. I det nyaste oversiktsdokumentet er derimot dette inkludert.

Oversiktsdokumentet frå 2020 viste at ungdom var meir einsame, fleire opplevde depressive symptoma, det var meir mistriivsel i skulen, fleire rapporterte om mobbing, det var eit lågt aktivitetsnivå og ungdom var mindre fornøgd med lokalmiljøet. Også her viste tala at mange barn veks opp i familiar med vedvarande låginntekt. Bygland skåra dårlegare enn landet på fleire mål på levevaner som kosthald, aktivitet, rus og tobakk. Færre barn gjekk i barnehage og fleire barn vart følgt opp av barnevernet.

Funna som er beskrive i oversiktsdokumentet for 2024 viser at mange av utfordringane er dei same som dei var i 2020. Livsstilsutfordringar som overvekt, fedme, låg fysisk aktivitet, mykje skjermbruk, høgare alkoholforbruk og høgare kreftførekomst blant vaksne går igjen. Det er også nokon endringar. Data frå oversiktsdokumentet 2024 visar ei nedgang i psykiske plagar og lidingar blant ungdommar, og at dei skårar betre enn landsgjennomsnittet på desse parametrane. Einsemd blant ungdom er også lågare i Bygland enn elles i fylket og landet. Funna visar også ei stor nedgang i delen ungdom som er med i organisasjon, klubb eller foreining. Nedgang i deltaking i fritidsaktivitetar etter pandemien har ein òg sett elles i landet. I oppsummeringa blir det peika på store samfunnsutfordringar som sosial ulikskap, ikkje-smittsame sjukdommar og demografiendringar.

4.3 Planarbeid og medverking

I planstrategien frå 2020 som framleis er gjeldande står følgjande om funna frå oversiktsdokumentet som vart utarbeida i 2020:

Folkehelseoversikta 2020 for Bygland kommune viser ei rekkje område der Bygland kjem godt ut på folkehelsestatistikken og andre område der kommunen skil seg negativt ut. Sjølv om det er mange område som blir sett på i oversikta, er det likevel mange påverknadsfaktorar for helse som det enno ikkje finst nok og god nok lokal kunnskap om. Det vil difor alltid vere ein fare for å overfokusere på det ein har oversikt over og miste av syne andre viktige område som det også er behov for auka fokus på.

Med utgangspunkt i oversiktsdokumentet blir det her likevel trekt fram nokre område kor kommunen synest å ha ekstra utfordringar og som kommunen har verkemiddel til å kunne løyse:

- Barn og unge sine oppvekstvilkår som trivsel, meistring og relasjonar
- Aukande del som mottek alderspensjon, uføretrygd eller arbeidsavklaringspengar
- Ei aldrande befolkning
- Aukande del med grunnskule som høgaste utdanning

I kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 gjenfinnast funna frå oversiktsdokumentet, og utfordringane som blir framheve er i hovudsak levekårsutfordringar, barn som veks opp i familiar med vedvarande låginntekt, høg del som mottek offentleg stønad, og einsemd og mobbing.

I samfunnsplanen er folkehelse, levekår, likestilling, inkludering og mangfald ei av tre gjennomgåande perspektiv som blir tematisert innan kvart satsingsområde. Under kvart av desse satsingsområda vert framtidsbilete skildra, etterfølgd av «Mål mot 2032» og «Vegen til målet», der mål og delmål for kvart av tema vert lista opp. Mange av måla omhandla determinantar for å fremja god psykisk helse blant barn og unge. Mellom anna finst det mål knytt til kvalitet i barnehage og skule, tilgang på kultur, idrett og friluftsliv, inkluderande bumiljø og møteplassar, og frivilligheit.

I arealstrategien er det også mål som er knytt til barn og unges oppvekstvilkår. Døme på dette er tilrettelegging for ein aktiv kvardag gjennom å bevare grøntområde, etablere og utvikle uformelle møteplassar og lågterskeltilbod som nærmiljøanlegg og leikeplassar spesielt for barn og unge.

I intervju seier kommunen at måla i gjeldande samfunnsdel har vore for ambisiøse og omfattande, og for mange. Dei meiner det er viktig at dei tør å prioritera nokre utvalde tiltak i arbeidet, slik at man i større grad sikrar at disse blir følgt opp. Kommunen har byrja arbeidet med ny samfunnsdel og meiner dei i denne omgang er meir spissa i tiltaka og at det er meir fokus på folkehelse.

Det tverrfaglege arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 vart i liten grad tema under intervju da arbeidet med nytt kunnskapsgrunnlag og oppstart av arbeid med samfunnsdel var meir relevant.

Kommunen har utarbeida ein arealdel for 2023-2035 som no er ute på høyring. Den inneheld retningslinjer som omhandla fleire forhold som kan påverke barn og unge og deira psykiske helse. Dei følgjande døma er henta frå dei generelle føresegna.

I alle detaljplanar skal folkehelsemessige konsekvensar av planforslaget bli skildra. I planomtala i detaljplanane skal det gå klart fram korleis forholdet til helse er ivaretatt i planen. Det skal bli lagt vekt på å ta vare på og utvikle uteområde og møteplassar der spesielt barn, ungdom og eldre sine interesser blir ivaretatt.

Alle reguleringsplanar skal greie ut tiltaket sine konsekvensar for barn og unge. Leikeplassane skal være eigna som sosial møteplass for alle aldersgrupper og gi høve for lek til alle årstider.

Leikeplass skal bli skjerma for støy, støv og lukt.

Ved fortetting og utbygging av nye og eksisterande byggeområde skal den overordna grønstrukturen bli ivareteke og utvikla, inkludert turvegar, stiar, trakk og andre gang- og sykkelforbindingar til skog, vassdrag, samanhengande grøntdrag, grøntområde og område for lek og rekreasjon.

Folkehelsekoordinatorstillinga er ein del av stillinga til fagledar innan plan. Det er fagleiar innan plan som har utarbeida mellom anna oversiktsdokumentet, planstrategien som er på høyring, og som har ansvaret for ny samfunnsdel og arealdel.

Kommunen har eit tverretatleg team som består av representantar frå planavdelinga, politi, samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggande tiltak (SLT), vidaregåande skule, helse- sjukepleiar, psykisk helse og rus, pedagogisk psykologisk teneste (PPT), kommunedirektør og ordførar. Målet med teamet er at ein gjennom lokale data arbeider med korleis ein saman kan styrke tryggingfaktorane og redusere risikofaktorane knytt til barn og unge i kommunen. Dei har møter kvart halvår.

Kommunen skal i gang med ein ny levekårssatsing og har i den forbindelse oppretta ei ny levekårs koordinatorstilling med oppstart i haust. I stillinga inngår også oppgåva som kulturleiar. Koordinator skal jobbe på tvers av sektorar, vere tilknytt tverretatleg team og jobbe med dei større levekårsutfordringane i kommunen. Folkehelsekoordinatoren har ansvar for å sikre folkehelse inn i plan og systematisk oversikt, medan levekårs koordinator vil følgje opp tiltak knytt til folkehelse og levekår og vil jobbe meir praktisk med operasjoniseringa av folkehelsearbeidet. Det er lagt opp til at folkehelsekoordinator og levekårs koordinator skal ha eit tett samarbeid.

Intervjuobjekta meiner det er mykje god vilje og «drive» til å arbeide med folkehelse, men at dei opplev at tida og ressursane ikkje strekk til. Det er vanskeleg å få til systematikken og evaluere og styre etter mål. Arbeidet kan bli litt lite konkret og man blir ete opp av andre meir konkret oppgåver. I arbeid med det nye kunnskapsgrunnlaget og folkehelseoversikta bidrog leiargruppa, beredskaps koordinator, NAV, barnevern og frivillig sektor i utarbeidinga. Alle einingane i kommunen vart invitert inn for å gje innspel. Politikarar og leiarar har også vore involvert i arbeidet. I vinter arrangert kommunen ein politisk verkstad. Ifølgje kommunen har dialogen og prosessen i dette arbeidet gitt ei betre forankring og forståing av folkehelseutfordringane i organisasjonen og blant politikarane. Det har tydeleggjort kva som skal vere utgangspunkt for vidare arbeid med samfunnsdelen.

Intervjuobjekta verka å være einskapleg i forståinga av folkehelseutfordringane i kommunen. Dei meiner leiarar og politikarar også er nokså samde om kva som er hovudutfordringane i kommunen. Samtidig er det politiske forskjellar som spelar inn og påverkar folkehelsearbeidet. Kommu-

nen har to sentra som gjer at man må fordele ressursar og tilbod mellom to plassar. Det gjeld til dømes oppvekstsentera og ungdomsklubbane.

Intervjuobjekta ønskjer å få med folkehelse som eit fast vurderingspunkt i politiske saker slik at det er meir systematikk på at det blir vurdert. Dette finst foreløpig ikkje.

Det har vore ulike tiltak for medverking i folkehelsearbeidet. Når arealdelen sist ble revidert ble skulebarn bedt om å teikne inn i kart sine favorittstader og kor dei syntest det var skummelt å være. Tilsette i barnehage ga innspel på kor barna pleidde å opphalde seg og leike ved bruk av medverkingsverktøyet «Barnetråkk».

Ungdomsrådet har vore invitert til å gi innspel i ulike saker. Mellom anna har dei gitt innspel i arbeidet med å utvikle nye fritidstilbod.

Kommunen meiner dei sannsynlegvis ikkje jobbar godt nok med medverking i utarbeidinga av kommunale planar og seier dei bør ha meir fokus på forankring blant barn og unge på politiske saker. Dei opplev det som vanskeleg å få til gode prosessar med barn og unge i arbeid med tiltak innan folkehelse og leitar etter gode medverkingsmetodar i planarbeidet som treff ungdom på rett måte.

4.4 Tiltak og evaluering

Fleire av måla frå Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 er følgt opp med tiltak i temaplanar. I kommunens handlings- og økonomiplan 2024-2027 er handlingsplanen lagt fram i ei tabell som også inneheld fleire helsefremmande tiltak. Tabellen gir ein oversikt over når tiltaka skal gjennomførast, kven som har ansvaret, og kva mål og strategi i samfunnsdelen tiltaka er knytt til.

Tiltak som heng saman med dei identifiserte folkehelseutfordringane er mellom anna fokus på inkluderande fellesskap i barnehage og skule, ungdomsklubb, evaluering av og samarbeid om det psykososiale miljøet med elevrådet og samarbeidsutvalet. Dei har tilsett miljøterapeutar i skulen for å jobbe med utfordringar dei har hatt med skulemiljøet, og dei har overgangsmøter for å lette overgangen mellom til dømes barnehage og skule. I barnehagane har dei helsesjukepleiar faste dagar for å bli betre kjent med barna og kunne fange opp eventuelle signal på utfordringar eller behov.

Dei har òg fleire tiltak for å skape meir fysisk og sosial aktivitet i bygda. Til dømes har dei oppretta diskogolfbane, trimpark, gratis symjing for familiar frå haustferien til påske og dei har rydda og merka turveggar. Kommunen har bestemt at det skal være rimeleg leie av lokalar til lag og foreiningar. Gjennom frivilligsentral har dei utlån og utleige av fritidsutstyr.

I intervjuet gjer kommunen uttrykk for at dei ønskjer mindre tal temaplanar. Dei seier temaplanane lett blir «gløymd» og at dei heller vil ha direkte kopling mellom målsetning i samfunnsdel og handlingsdel. Dei meiner det er lettare å styre når det er direkte samheng mellom samfunnsdel og handlingsdel.

Kommunen har svart i spørjeundersøkinga at dei ikkje har evaluert tiltaka sine eller hatt internkontroll av folkehelsearbeidet i kommunen. I intervjuet kom det fram at kommunen ser på evaluering som ressurskrevjande og at dei er usikre på om det er riktig bruk av ressursar. Dei er ein liten kommune med pressa økonomi og opplev at dei ved å være tett på innbyggjarane i mange

tilfelle får ei respons på om tiltaka har effekt. Dei må ha ei klar nytte av å bruke ressursar på evaluering. Dei ga likevel uttrykk for at dei ønskja å jobbe meir systematisk for å vite at dei jobbar med dei riktige tema og på riktig måte.

Kommunen er omorganisert etter 2020 og har slått saman ulike tenesteområde. Dei meiner kontrollspennet nå er meir hensiktsmessig og at ny organisasjon og ny tilsett (levetårskoordinator) vil gje tydelegare ansvarsområde og rapporteringsområde. I tillegg er det ei pågåande oppdrag i administrasjonen på å forbetre internkontrollen.

5. Tilbakemelding og kommentar frå Statsforvaltaren

Folkehelseloven skal bidra til ei samfunnsutvikling som fremjar folkehelse, medrekna å utjamne sosiale helseforskjellar. Folkehelseloven skal danne eit grunnlag for betre samordning av folkehelsearbeid på tvers av sektorar og mellom kommunar, fylkeskommunar og statlege myndigheter. Lova skal leggje til rette for eit langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

Det skal ikkje konkluderast med lovbrøt eller ikkje i tilsynet. Med utgangspunkt i krava i folkehelseloven, har Statsforvaltar undersøkt det langsiktige og strategiske arbeidet kommunen gjer for å fremje god psykisk helse for barn og unge, og vil gi ei tilbakemelding på dette. Tilbakemeldinga byggjer på informasjon frå spørjeundersøkinga, kommunale dokument (sjå vedlegg) og intervju. I tilsynet har Statsforvaltaren undersøkt om kommunen:

- har oversikt over positive og negative faktorar som kan påverke den psykiske helsa hos barn og unge
- følgjer opp oversikta i planarbeidet med mål, strategiar og utbetrande tiltak
- set i verk nødvendige tiltak for å møte utfordringane for den psykiske helsa hos barn og unge

Kommunen har eit oppdatert og grundig oversiktsdokument frå 2024 som inkluderer fleire faktorar som påverkar den psykiske helsa hos barn og unge. Dokumentet gir mykje informasjon om levetårssog oppvekstforhalda i kommunen, samt skildringar av korleis dei ulike determinantane påverkar folkehelsa. Oversiktsdokumentet inneheld mykje relevant informasjon, enkelte tema kunne likevel vore utdjupa meir, og årsaker og moglege konsekvensar kunne vore meir beskrivne. Det er ikkje brukt personell med samfunnsmedisinsk kompetanse i utarbeidinga av dokumentet.

Mål og strategiar som kjem fram av gjeldande samfunnsplan 2020-2032 hengjar saman med funn frå oversiktsdokumentet frå 2020 og utfordringane som vart trekt fram i planstrategien. Kommunen har gjort vurderingar basert på utfordringane som er identifisert, og mål og strategiar for folkehelsearbeidet er utarbeidd på bakgrunn av dette. Kommunen visar sjølv innsikt i at planen har vore for omfattande og ambisiøs og ser behovet for tydelegare prioriteringar i arbeidet med ny samfunnsplan for betre å kunne følgje opp måla.

Statsforvaltaren ser at kommunen har utarbeidd relevante helsefremmande og førebyggjande folkehelseiltak i kommunen. Samstundes er tiltaka i liten grad evaluert og kommunen har ikkje eit system for internkontroll av folkehelsearbeidet. Involvering av ungdomsrådet har ifølgje ung-

dommane betra seg det siste året og dei opplev nå å være meir brukt. Kommunen visar at dei

arbeider med medverking, men gjer uttrykk for at dei ynskjer å bli betre og få meir kunnskap om gode medverkingsmetodar.

At folkehelsekoordinatorstillinga er ein del av stillinga til fagledar innan plan ser ut til å være ei styrke for det systematiske folkehelsearbeidet. Det gjer at ein jobbar på tvers av fag samt at folkehelseperspektivet blir tydeleg i planverket. Bygland kommune har mange og til dels store folkehelseutfordringar. Samtidig visar dei ei innsikt og forståing for dette i planane og i intervju, og gjer inntrykk av å ha eit tydeleg tverrfagleg fokus på folkehelsearbeid.

Med helsing

Aase Aamland (e.f.)
fylkeslege/avdelingsdirektør

Synva Nesheim Hasseleid
rådgivar
Seksjon for fagutvikling og sosiale
tjenestertenester

Alle tilsynsrapporter fra dette landsomfattende tilsynet

2024 Folkehelsearbeidet til kommunen for å fremme god psykisk helse hos barn og unge

Søk

Søk etter tilsynsrapporter
